dubitacōīs aliena ſit. Illud vero q̄
nos ex eoꝝ immortaliū beatoꝝ nu=
mero miſſos eſſe angelos dicimuſ. q̄
dei volūtatē hoīb9 annūciarēt: illis
aūt non placet q̄ hoc miniſteriū non
per illos quos deos appellant id eſt
immortales ⁊ btōs ſꝫ p demōes fieri
credūt. quos immortales tantū non
etiā beatos audēt dicē: aut ita certe
immortales ⁊ beatos. ut tñ demones
bonos nō deos ſublimiter collocatoſ.
et ab humana cōtrectacōe ſemotos:
quāuis nois cōtrouſia videat̄ tñ ita
deteſtabile eſt nomē demonū: ut hoc
modis oīb9 a ſanctis angelis nos
remouē debeamuſ. Nūc ergo ita liber
iſte claudat̄: ut ſciamus immortales
et beatos quotlibꝫ vocētur. q̄ tñ facti
ſūt ⁊ creati: medios nō eſſe ad immor
talitatē beatitudinēqꝫ pducēdis mor
talib9 miſeris a quib9 vtraqꝫ differē=
tia ſepant̄. Qui aūt medij ſūt omunē
habēdo immortalitatē cū ſupiorib9.
miſeriā cū inferiorib9: qm̄ merito mali
cie ſūt miſei: btūdinē quā nō hñt in=
uidere nobis poſſunt potius q̄ pbere.
Vñ nichil habēt amici demonū qđ
nob dignū afferāt. cur eos nos tanq̄
adiutores colere debeamuſ: quos po=
tius ut deceptores euitaē debemus.
Quos aūt bonos ⁊ ideo nō ſolum im=
mortales. verū etiā btōs deoꝝ noie
ſacris ⁊ ſacrificijs ꝓpter vitā beatam
poſt mortē adipiſcēdā colēdos pu=
tāt: qualeſcūqꝫ illi ſint ⁊ quolibet vo=
cabulo digni ſint nō eos velle p tale
religionis obſequiū niſi vnū deū coli
a quo creati ⁊ cuius participacōe be=
ati ſūt: adiuuāte ipo in ſeqñti libro di=
ligētius diſſeremus.

Explicit liber nonus.

Incipiūt capitula libri decimi.

i Vērā beatitudinē ſiue ange=
lis ſiue hoīb9 p vnū deū tri=
bui etiā platonicos definiſſe ſꝫ
vtrū hij quos ob hoc ipm co=
lēdos putāt vni tantū deo an
etiam ſibi ſacrificari velint eſſe
querendū.
ij De ſupna illuminacōne q̄d plo
tinus platonicus ſenſerit.
iij De vero dei cultu platonici q̄=
uis creatorē vniuſitatis intel
lexerit deuiarūt colēdo āge=
los ſeu bonos ſeu malos hono
re diuino.
iiij Nō niſi vero deo ſacrificiū de=
beatur.
v De ſacrificijs q̄ deus nō req̄=
rit ſꝫ ad ſignificacōꝫ eoꝝ of=
ferri voluit que requirit.
vi De vero pfectoqꝫ ſacrificio.
vij Nō ſanctorū angelorū ea ſit
in nos dilectio ut nos nō ſuoſ
ſꝫ vnius veri dei velint eſſe cul=
tores.
viij De miraculis q̄ deus ad corro
borādā fidē piorū etiā p ange
lorum miniſteriū ꝓmiſſis ſuis
adhibere dignatus eſt.
ix De illicitis artib9 erga demo=
nū cultū et quib9 porphirius
platonicus quedā ꝓbando
quedā q̄ſi improbādo verſat̄.
x De theorgia q̄ falſam purga=
cōnē animis demonū inuoca=
cōne ꝓmittit.
xi De epl'a porphirij ad anebon
tē egipciū qua petit de diuſita=
te demonū ſe doceri.
xij De miraculis q̄ p ſanctorū an=
geloꝝ miniſteriū deus verus
opatur.
xiij De inuiſibili deo q̄ ſe viſibilē
ſepe pſtiterit nō ſcđm qđ eſt
ſed ſcđm q̄ poterāt ferre cer=
nētes.
xiiij De vno deo colēdo nō ſolum

ꝓpter eterna ſed etiã ꝓpter tẽ-
poralia bñficia q̄ vniuſa i ipi9
ꝓuidẽtie poteſtate ↄſiſtũt.
xv ¶ De miniſterio ſanctorũ ange
loꝝ quo ꝓuidẽtie dei ſeruiũt
xvi ¶ An ꝑ merẽda beata vita hiis
angelis ſit credendũ q̄ ſe co-
li exigũt honore diuino an vero
illis qui nõ ſeƷ vni deo ſancta
ꝑcipiũt religione ſeruiri.
xvij ¶ De archa teſtamẽti miraculiſ-
q̄ ſignorũ q̄ ad ↄmẽdandã le
gis ac ꝓmiſſiõis auctoritatẽ
diuinitus facta ſunt.
xviij ¶ Contra eos qui de miraculis
quib9 dei ꝑplus eruditus ẽ ne-
gant eccleſiaſticis libris eſſe
credendũ.
xix ¶ Que racõ ſit viſibili ſacrificij
q̄ vni vero et inuiſibili deo of-
ferri doceat vera religio.
xx ¶ De ſummo veroq̄ ſacrificiõ qđ
ipſe dei et hoim mediator effe-
ctus eſt.
xxi ¶ De modo poteſtatis demõib9
date ad glorificãdos ſanctos
qui ꝑtulerũt iam paſſionẽ qui
aereos ſpũs nõ placãdo ipoſ
ſꝫ in deo ꝑmanẽdo vicerũt.
xxij ¶ Vñ ſit ſanctis aduerſũ demo
nes poteſtas ⁊ vñ cordis vera
purgacõ.
xxiij ¶ De principiis i quib9 platoni-
ci purgacõẽ aĩe eſſe ꝓfitẽtur
xxiiij ¶ De vno veroq̄ pñcipio qđ ſo
lũ naturã humanã purgat et
renouat.
xxv ¶ Omnes ſanctos ⁊ ſub legis
tpe et ſub p̄oribꝰ ſeculis in ſa-
cramẽto ⁊ fide xp̄i iuſtificatos
fuiſſe.
xxvi ¶ De incõſtãtia porphirij inter
cõfeſſionẽ veri dei ⁊ cultũ demo
nũ fluctuãtis.
xxvij ¶ De impietate porphirij q̄ etiã
apulei tranſcẽdit errorẽ.
xxviij ¶ Quib9 ꝑſuaſionib9 porphiri-
us obcecatus nõ potuerit verã
ſapiẽtiã q̄ eſt xp̄us agnoſcẽ.
xxix ¶ De incarnacõe dñi nr̄i ihesu xp̄i
quã cõfiteri platonicoꝝ eru-
beſcit impietas.
xxx ¶ Quanta platonici dogmatis
porphirius refutauerit ⁊ diſ-
ſentiẽdo correxit.
xxxi ¶ Cõtra argumentũ platonico-
rũ quo animã hũanã aſſerũt
deo eſſe coeternã.
xxxij ¶ De vniuſali via aĩe liberãde
quã porphirius male q̄rendo
nõ repit et quã ſola grĩa xp̄ia-
na reſerauit.

¶ Expliciũt capitula libri decimi
¶ Incipit liber decimus. ¶ Ca. i.

Omniũ certa ſen-
tẽtia ẽ qui racõe
quoquomõ vti
poſſunt hoĩes eſſe
oẽs hoĩes velle.
Qui aũt ſint vel
vñ fiãt. dũ mor-
taliũ q̄rit infirmitas: multe magne-
q̄ ↄtrouerſie ↄ̃citate ſunt in quibus
phi ſua ſtudia ⁊ ocia ↄtriuerũt: quas
in mediũ adducẽ atq̄ diſcutere. et lõ-
gũ eſt et nõ neceſſariũ. Si eni recolit
qui hec legit. quid in libro egerimus
octauo i eligẽdis phis cũ quib9 hec
de beata vita que poſt mortẽ futura ẽ
queſtio tractaret̄ vtrũ ad eã vni deo
vero qui etiã effector eſt deoꝝ an plu
rimis diis religiõe ſacriſq̄ ſeruiendo
ꝑuenire poſſimus. nõ etiã hic eadem
repeti expectet: ꝑſertim cũ poſſit rele-
gendo ſi forte oblitus eſt. adminicu-
lari memoriã. Elegimus eni platoni-
cos oim phoꝝ merito nobiliſſimos
ꝓpterea q̄ ſapẽ potuerũt licet immortalẽ

ac racõnalē vel intellectualē hominis
animā· niſi pticipato ſumme illius dei
a quo et ipa ⁊ mūdus factus eſt bea=
tam eſſe nō poſſe. Ita ⁊ illud qđ omes
hoīes appetūt· id ē vitā beatā quenq̄
adſecuturū negāt: q̄ non illi vni opti=
mo qđ eſt incōmutabilis deus puri=
tate caſti amoris adheſerit. Sz q̄ ipi
q̄z ſiue cedētes vanitati erroriq̧ popu
loꝝ ſiue ut ait apl'us euaneſcētes in
cogitacōib9 ſuis multos deos colen=
dos ita putauerūt vel putari voluerūt.
ut quidā eoꝝ etiā demōib9 diuinos ho=
nores ſacroꝝ ⁊ ſacrificiōꝝ deferēdos
eſſe cenſerēt· quib9 iam nō parua ex
parte reſpōdimus: nūc videndū ac
diſſerendū eſt quantū donat deus im=
mortales ac beati i celeſtib9 ſedibus
dñacōnib9· pncipatib9· ptātib9· cōſti=
tuti· quos iſti deos et ex quib9 quoſ=
dā vel bonos demōes vel nobiſcū āge=
los nomīant· quō credēdi ſint velle· a
nobis religionē pietatēq̧ ſuari. hoc
eſt ut apertius dicā· vtrū etiā ſibi an
tantū deo ſuo qui etiā noſter eſt pla=
ceat eis ut ſacra faciamus ⁊ ſacrifice=
mus: vel aliqua nr̄a ſeu nos ipos reli=
gionis ritib9 ɔſecremus. Hoc eſt eni
diuinitati vel ut expſſius dicendū eſt
deitati debitus cultus: ꝓpter quē vno
verbo ſignificādū· qm̄ michi ſatis ido=
neū nō occurrit latinū· greco vbi ne=
ceſſe eſt inſinuo quid velim dicere. La
triā quippe nr̄i vbicūq̧ ſanctaꝝ ſcp=
turaꝝ poſitū eſt interp̄tati ſūt ſuitutē.
Sed ea ſuitus que debetur hoībus
ſcđm quā pcipit apl's ſuos dn̄is ſuis
ſubditos eſſe debere· alio noīe grece
nūcupari ſolet: latria vero ſcđm ɔſue
tudinē qua loquuti ſūt q̄ nobis diuina
eloquia ɔdiderūt· aut ſemp aut tam
frequēter: ut pene ſemper ea dicatur
ſuitus q̄ ptinet ad colendū deū. Pro
inde ſi tantūmō cultus dicat̄: non ſoli
deo deberi videtur. Dicimur eni colere

hoīes quos honorifica vel recordacōe
vel p̄ſentia frequētamus: nec ſolū ea
quib9 nō religioſa hūilitate ſbicim9
ſz quedā etiā q̄ ſubiecta ſūt nob pbi=
bent̄ coli. Nā ex hoc v̄bo ⁊ agricole et
coloni ⁊ incole vocātur: et ipos deos
nō ob aliud appellāt celicolas· niſi q̄
celū colāt nō vtiq̧ venerādo ſz inha=
bitādo tanq̄ celi quoſdā colonos: nō
ſicut appellātur coloni· q̄ ɔdicōnē de=
bēt genitali ſolo ꝓpter agriculturā ſb
dominio poſſeſſoꝝ: ſz ſicut ait quidā
latini eloquij magnus auctor. Vrbs
antiqua fuit: tirij tenuē coloni. Ab in=
colēdo eni colonos vocauit nō ab agri=
cultura. Hinc ⁊ ciuitates a maiorib9 ci
uitatib9 velut ꝑploꝝ examinib9 ɔdite
colonie nūcupātur. Ac p hoc cultū q̄=
dē nō deberi niſi deo: ꝓpria quadā rōe
verbi huius omnino veriſſimū eſt. Sz
q̄ et aliaꝝ rerū dicit̄ cultus: ideo la=
tine vno v̄bo ſignificari cultus deo de=
bitus nō pt. Nā ⁊ ipa religio quāuis
diſtinctius nō quēlib; ſz dei cultū ſig=
nificare videat̄· vn̄ iſto noīe interp̄tati
ſūt nr̄i eā que grece threſcia dicit̄: tn̄
q̄ latine loqn̄di ɔſuetudīe nō imperito
rū· verū etiā docttiſſimorū ⁊ cognacō=
nib9 hūanis atq̧ affinitatib9 et qui=
buſq̧ neceſſitudinib9 dicitur exhiben
da religio· nō eo vocabulo vitat̄ am=
biguū cū de cultu deitatis vertit̄ que=
ſtio· ut fidēter dicē valeamus religi=
onē nō eſſe niſi cultū dei: qm̄ videtur
hoc v̄bū a ſignificāda obſuātia ꝓpin
quitatis hūane inſolēter auferri. Pi=
etas q̄z ꝓprie dei cultus intelligi ſolet
quā greci euſebian vocāt. Hec tn̄ er
ga parētes officioſe habet dicit̄. Mo
re aūt vulgi hoc nomē etiā in opib9
miſericordie frequētat̄. Qđ ideo ar=
bitror eueniſſe: q̄ hec fieri pcipue mā=
dat deus· eaq̧ ſibi vel pre ſacrificijs
placere teſtat̄. Ex qua loquēdi ɔſue=
tudine factū ē ut deus ipe dicat̄ pius:

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

q̀uē ſane greci nullo ſuo ſmonis vſu
euſebeiā vocāt: quāuis euſebian ꝓ mi-
nima· illoꝝ etiā vulgus vſurpet. Sed
in quibuſdā ſcripturarū locis ut diſtin-
ctio certioꝛ appareāt: nō euſebian qđ
ex bono cultu ſed theoſebian· quod ex
dei cultu compoſitū reſonat dicere ma-
luerūt. Utrūlibꝫ aūt hoꝝ: nos vno
verbo enūciare nō poſſumus. Que ita-
qꝫ latria grece nūcupat᷑: et latine in-
terꝑtatur ſeruitus· ſꝫ ea qua colimus
deū: vel que threſcia grece· latine aūt
religio dicitur: ſꝫ ea q̄ nobis eſt erga
deū: vel quā illi euſebian· nos vero nō
vno v̾bo exprimē ſed dei cultū poſſi-
mus appellare: hanc enī tm̄ deo debe-
ri dicimus qui verus eſt deus facitqꝫ
ſuos cultores deos. Quicūqꝫ igit᷑ ſūt
in celeſtibꝰ habitacōibꝰ immoꝛtales
et beati ſi nos nō amāt nec beatos eſſe
nos volūt· colēdi vtiqꝫ nō ſūt. Si aūt
amāt ⁊ btōs volūt: ꝓfecto inde volūt
vn̄ ⁊ ipi ſūt· an aliūde ipi btī aliūde nos.

Sed non eſt nobis ¶ Ca· ij·
Nullus cū hijs excellētioribꝰ phiſ
in hac queſtione ꝯflictus. Viderūt
enī ſuiſqꝫ literis multis modis copi-
oſiſſime mādauerūt hinc illos vnde
et nos fieri beatos· obiectu quodā
lumīe intelligibili q̄ deus eſt illis· et
aliud eſt q̄ illi: a qua illuſtrāt᷑ ut cla-
reāt: atꝫ eius participacōe ꝑfecti btī-
qꝫ ſubſiſtant. Sepe multūqꝫ plotinꝰ
aſſerit ſenſum platonis explanans:
ne illam quidem quam credunt eſſe
vniūſitatis aīam aliūde beatā eſſe q̄
nr̄am· idqꝫ eſſe lumē qđ ipa nō eſt· ſed
a quo creata ē: et quo intelligibiliter
illumināte intelligibiliter lucet. Dat
etiā ſimilitudinē ad illa incoꝛpoꝛea de
hijs celeſtibꝰ ꝯſpicuis ampliſqꝫ coꝛ-
poribꝰ: tanq̄ ille ſit ſol ⁊ ipa ſit luna.
Lunā quippe ſolis obiectu illuminari
putāt. Dicit ergo ille magnus plato-
nicuſ· aīam racōnalē ſiue potius intel-

lectualis dicēda ſit ex quo genē etiā
immoꝛtaliū beatoꝛūqꝫ animas eſſe in-
telligit· quos in celeſtibꝰ ſedibꝰ ha-
bitare nō dubitat· nō habē ſupra ſe
naturā niſi dei qui fabricatus ē mūdū·
a quo et ipa facta eſt: nec aliūde illis
ſupnis ꝓbere vitā beatā et lumē intel-
ligētie veritatis· q̄ vnde ꝓbetur ⁊ no-
bis: ꝯſonās euāgelio vbi legitur. Fu-
it homo miſſus a deo: cui nomē eāt io-
hānes. Hic venit ī teſtimoniū· ut te-
ſtimoniū ꝑhiberet de lumīe: ut oīes
crederēt ꝑ eū. Nō erat ille lumē: ſꝫ ut
teſtimoniū ꝑhibēt de lumīe. Erat lu-
mē verū: qđ illuminat oīeꝫ hominē ve-
nientē in hūc mundū. In qua drīa ſatiſ
oſtendit᷑ animā racōnalē ⁊ intellectu-
alē q̄lis eāt ī iohāne ſibi lumē eſſe nō
poſſe: ſꝫ alterius veri luminis partici-
pacōe lucere. Hoc et ipe iohānes fa-
tet᷑· vbi ei ꝑhibēs teſtimoniū dic: noſ
oīes de plenitudīe eius accepimuſ.

Que cū ita ſint: ſi pla- ¶ Ca· iij·
tonici vel quicūqꝫ alij iſta ſenſe-
rūt· ꝯgnoſcentes deū ſicut deū gloriſi-
carēt ⁊ gratias agerēt· nec euaneſce-
rent in cogitacōibꝰ ſuis· nec ꝑploꝝ
erroribꝰ parti auctoꝛes fierent· parti
reſiſtere nō auderēt: profecto ꝯfite-
rentur et illis immoꝛtalibus ac beatiſ
et nobis immoꝛtalibus ac miſeris ut
immoꝛtales ac btī eſſe poſſimus vnū
deum deoꝝ colendum qui et noſter
eſt et illoꝝ. ¶ Ca· iiij·

Huic nos ſuitutē q̄ latria gre-
ce dicitur: ſiue ī quibuſqꝫ ſacra-
mētis ſiue ī nobis ipis debemuſ. Hu-
ius enī templū ſimul omnes ⁊ ſinguli
templa ſumus: q̄ et oīm ꝯcoꝛdiā et
ſingulos inhabitare dignatur: nō in
oīnibus q̄ in ſingulis maioꝛ: qm̄ nec
mole diſtendit᷑: nec participacōe mi-
nuitur. Cū ad illū ſurſū eſt eius eſt al-
tare coꝛ nr̄m: eius vnigenito· eū ſacer-
dotē placamus· ei cruētas victimas·

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

redimus qñ uſq; ad ſanguinē ꝑ eiuſ
veritate certamuſ: cū ſuauiſſimo ado-
lemus incenſo. cū in eius ɔſpectu pio
ſanctoq; amore flagramus: ei dona
eius in nobis noſq; ipos vouemus et
reddimus: ei beneficioꝝ eius ſolēni-
tatib; feſtis ⁊ dieb; ſtatutis dicamuſ
ſacramuſq; memoriā. ne volumie tē-
porū ingrata ſubrepat obliuio: ei ſa-
crificamus hoſtiā hūilitatis ⁊ laudis
in ara cordis. igne feruide caritatis.
ad hūc videndū ſicut videri poterit.
eiq; coherendū ab omni peccatoꝝ et
cupiditatū maloꝝ labe mūdamur: et
eius nomie ɔſecramur. Ipſe enī fons
nr̄e beatitudinis ipſe oīs appeticōis
eſt finis. Hūc eligētes vel potius reli-
gentes. amiſeramus enī negligētes:
hūc ergo religentes vñ et religio di-
cta phibetur: ad eū dilectōne tendi-
mus. ut puenīēdo quieſcamus: ideo
beati: quia illo fine perfecti. Bonū enī
nr̄m de cuius fine inter phos magna
ɔtentio eſt. nullū eſt aliud ꝙ̄ illi cohe-
rere: cuius vnius anima intellectua-
lis incorporeo ſi dici pt̄ amplexu. veriſ
impletur fecūdaturq; virtutib;. Hoc
bonū diligē. in toto corde. in tota aīa.
et in tota v̓tute p̄cipimur. Ad hoc bo-
nū debemus et a quib; diligimur du-
ci: et quos diligimus ducere. Hic cō-
plētur duo illa p̄cepta: in quib; tota
lex pendet ⁊ ꝓphete. diliges dn̄m deū
tuū in toto corde tuo et in tota anima
tua ⁊ in tota mente tua: et diliges ꝓxi-
mū tuū tanꝙ̄ teipm̄. Ut enī homo ſe
diligere noſſ;: ɔſtitutus ē ei finis quo
referret oīa q̄ ageret. ut btūs eſſet.
Non enī q̄ ſe diligit aliud vult eſſe ꝙ̄
beatuſ. Hic aūt finis ē: adherere deo.
Iam igitur ſcienti diligē ſeipm̄. cū mā-
dat̄ de ꝓximo diligēdo ſicut ſeipm̄: qd
aliud mādatur. niſi ut ei q̄ntū pt̄ ɔmē-
det diligendū deū? Hic eſt dei cultus:
hec vera religio. hec recta pietas: hec
tm̄ deo debita ſeruitus. Quecūq; igit̄
immoꝛ̄lis poteſtas. quātalib; virtute
predita. ſi nos diligit ſicut ſeipām. et
vult eſſe ſbditos. ut beati ſimus: cui
et ipā ſubdita beata eſt. Si ergo nō
colit deū miſera ē q꞉ ꝑuatur deo: ſi aūt
colit deū nō vult ſe coli ꝓ deo. Illi enī
potius diuīe ſentētie ſuffragat̄. et di-
lectōis viribꝫ fauet qua ſcptū ē. Sa-
crificās diis eradicabit̄ niſi dn̄o ſoli.
Nā ut alia nūc taceā q̄ ptinēt ad reli-
gionis obſequiū quo colit̄ deus: ſa-
crificiū certe nullus hoim̄ eſt q̄ aude-
at dicē deberi niſi deo ſoli. Multa de-
niq; de cultu diuino vſurpata ſunt que
honoribus deferuntur humanis. ſiue
hūilitate nimia ſiue adulacōne peſti-
fera. ita tn̄ ut quib; ea deferūtur hoīes
haberētur q̄ dicūtur colēdi et venerā-
di: ſi aūt multū eis additur adorādi.
Quis vero ſacrificādū cenſuit: niſi ei
quē deū aut ſciuit aut putauit aut fin-
xit? Quā porro antiquus ſit in ſacrifi-
cādo dei cultus. duo illi fratres. caim et
abel ſatis indicāt: quorū maioris deuſ
reprobauit ſacrificiū: minoris aſpe-
xit.

Ca. v.

Quis aūt ita deſipiat: ut exiſti-
met aliquib; vſib; dei eſſe neceſ-
ſaria. que in ſacrificiis offerūtur? Nō-
cū multis locis diuīa ſcriptura teſtetur
ne longū faciamus breue de pſalmo
ɔmemorare ſuffecerit. Dixi dn̄o deus
meuſ es tu qm̄ bonorū meorū nō egeſ.
Nō ſolū igit̄ pecore vel qualibet alia
re corruptibili atq; terrena: ſ; ne ipa
quidē iuſticia hoīs deus egere credē-
dus eſt: totūq; qđ recte colitur deus.
homī ꝓdeſſe nō deo. Neq; enī fonti ſe
quiſꝙ̄ dixerit ɔſuluiſſe ſi biberit: aut
luci ſi viderit. Nec ꝙ ab antiquis pa-
trib; alia ſacrificia facta ſūt victimiſ
pecoꝝ. que nūc ꝑplus dei legit nō fa-
cit: aliud intelligendū. ē niſi rebus il-
lis eas res fuiſſe ſignificatas q̄ aguntur

in nobis: ad hoc ut inhereamus deo et
ad eundē finē ꝓximo ↄſulamus. Sa
crificiū ergo viſibile inuiſibilis ſacri=
ficij ſacramentū: id ē ſacrū ſignū eſt.
Unde ille penitens apud ꝓphetā. vel
ipſe ꝓpheta querēs deum peccatis ſuis
habere ꝓpicium: ſi voluiſſes inquit ſa=
crificium dediſſem: vtiqꝫ holocauſtis
non delectaberis. Sacrificiū deo ſpi=
ritus contritus: cor contritū et humi=
liatum deus non ſpernit. Intueamur
quemadmodū vbi deum dixit nolle
ſacrificiū: ibi deū oſtendit velle ſacri=
ficiū. Nō vult ergo ſacrificiū trucida=
ti pecoris: et vult ſacrificiū contriti cor
dis. Illo igitur ꝙ eū nolle dixit: hoc
ſignificatur ꝙ eum velle ſubiecit. Sic
itaqꝫ illa deū nolle dixit: quomodo ab
ſtultis ea velle creditur velut ſue grā
voluptatis. Nā ſi ea ſacrificia q̄ vult
quorū hoc vnū eſt cor contritū ⁊ humi
atū dolore penitēdi. nollet eis ſacrifi=
cijs ſignificari. que velut ſibi delectabi
lia deſiderare putatus eſt: nō vtiqꝫ de
hijs offerēdis i lege veteri p̄cepiſſꝫ:
et ideo mutāda erāt oportuno certo=
qꝫ iam tpe. ne ipſi deo deſiderabilia vel
certe i nobis acceptabilia. ac nō po=
tius q̄ hijs ſignificata ſūt crederētur.
Hinc et alio loco pſalmi alterius: ſi
eſuriero inquit nō dicā tibi: meus eſt
enī orbis terre ⁊ plenitudo eius. Nū=
quid manducabo carnes thaurorꝫ: ā
ſanguinē hircorꝫ potabo? Tanq̄ di=
ceret. Utiqꝫ ſi michi eſſent neceſſaria:
nō a te peterē. que habeo in poteſtate.
Deinde ſubiūgēs quid illa ſignificēt:
immola inq̄t deo ſacrificiū laudis et
redde altiſſimo vota tua. Et inuoca
me i die tribulacōis ⁊ eripiā te et ma=
gnificabis me. Itē apud aliū ꝓphetā.
In quo inq̄t apphendā dnm: aſſumā
deū meū excelſū? Si apphendā illū in
holocauſtis: in vitulis anniculis? Si
acceptauerit dn̄s i milib' arietū: aut
in denis milib' hircorꝫ pinguiū? Si
dedero p̄mogenita mea ꝓ impietate
mea: fructū ventris mei ꝓ pcco aīme
mee? Si annūciatū ē tibi homo bonū.
aut quid dn̄s exquirat a te: niſi face=
re iudiciū ⁊ diligere miſericordiaꝫ: et
paratū eſſe ire cum dn̄o deo tuo? Et in
huius ꝓphete verbis vtrūqꝫ diſtinctū
eſt. ſatiſqꝫ declaratū illa ſacrificia ꝑ ſe=
ipa nō requirē deū: quibus ſignificā=
tur hec ſacrificia que requirit deus in
epiſtola que ſcribitur ad hebreos be=
nefacere inquit ⁊ cōmunicatores eſſe
nolite obliuiſci: talib' enī ſacrificijs
placetur deo. Ac ꝑ hoc vbi ſcriptū eſt.
miſericordiā volo q̄ ſacrificiuꝫ. nichil
aliud q̄ ſacrificium ſacrificio p̄latum
oportet intelligi: qm̄ illud qd̄ ab ho=
minib' appellat̄ ſacrificiū: ſignū ē ve=
ri ſacrificij. Porro autē miſericordia
verū ſacrificiū eſt. Unde dictū ē. qd̄
paulo ante ↄmemoraui: talib' enī ſa=
crificijs placetur deo. Quecūqꝫ igitur
in miniſterio tabernaculi ſiue templi
multis mōis de ſacrificijs legūtur di=
uinitus eſſe p̄cepta: ad dilectōnē dei
et ꝓximi ſignificādo referūtur. In hijs
enī duobus p̄ceptis ut ſcp̄tū eſt: tota
lex pendet ⁊ ꝓphete. Ca. vi.

Proinde verū ſacrificiū eſt om̄e
opus qd̄ agit̄. ut ſancta ſocie=
tate inhereamus deo: relatū ſcꝫ ad illū
finē boni. quo veraciter beati eſſe poſſi=
mus. Unde et ipſa miſericordia qua ho=
mini ſubuenit̄: ſi nō ꝓpter deū fit. nō ē
ſacrificiū. Et ſi enī ab hoīe fit vel offer=
tur. tamē ſacrificiū res diuina ē: ita ut
hoc qꝫ vocabulo id latini veteres ap=
pellauerūt. Unde ipſe homo dei noīe
conſecratus et deuotus: inquantū mū=
do morit̄ ut deo viuat ſacrificiū ē. Nā
et hoc ad miſcdiam ptinet: quā quiſ=
qꝫ i ſeipm facit. Propterea ſcp̄tū eſt.
Miſerere aīe tue placēs deo. Corpus
etiā nr̄m cū tempantia caſtigamus ſi

hoc queadmodū debemus ꝓpter deū
facimus·ut nō exhibeamus membra
nr̄a arma iniquitatis peccato· ſed ar=
ma iuſticie deo·ſacrificiū ē: ad qd̄ ex=
ortans apl̄us ait. Obſecro itaq; voſ
fratres p miſericordiā dei·ut exhibe=
atis corpa vr̄a hoſtiā viuā ſanctā deo
placentē: rōnabile obſequiū vr̄m. Si er
go corpuſ quo inferiore tāq̄ famulo
vel tāq̄ inſtrumēto vtit̄ aīa cū eius bo
nus ⁊ rectus vſus ad deū refert̄ ſacri
ficiū ē: quāto magis aīa ipa cū ſe re=
fert ad deū·ut igni amoris eius accē
ſa formā ꝯcupiſcentie ſecularis amit=
tat·eiq; tanq̄ incōmutabili forme ſb=
dita reformet̄. Hinc ei placēs· q ex
eius pulchritudie acceperit fit ſacri=
ficiū: Qd̄ idē apl̄us conſequēter adiū=
gens: et nolite inquit cōformari huic
ſeculo· ſ; reformamini in nouitate mē=
tis veſtre·ad ꝓbandū vos q̄ ſit volū=
tas dei: qd̄ bonū et bene placitū·et p=
fectū. Cum igitur vera ſacrificia opera
ſint miſericordie·ſiue in noſipos ſiue
in ꝓximos que referūtur ad deū: ope
ra vero miſericordie nō ob aliud fiant
niſi ut a miſeria liberemur·ac p hoc ut
beati ſimus·qd̄ nō fit niſi bono illo de
quo dictū eſt·michi aūt adherere deo
bonū eſt: ꝑfecto efficitur ut tota ipa
redēpta ciuitas hoc ē ꝯgregacō ſo=
cietaſq; ſanctorū vniuerſale ſacrificiū
offeratur deo p ſacerdotē magnū: q
etiā ſeipm obtulit i paſſione ꝓ nobis
ut tanti capitiſ corpus eſſemus·ſcd̄m
formā ſerui. Hanc enī obtulit: in hac
oblatus ē: q; ſcd̄m hāc mediator ē in
hac ſacerdos: in hac ſacrificiū. Cū itaq;
nos hortatus eſſ; apl̄us· ut exhibea=
mus corpa nr̄a hoſtiā viuā·ſanctam·
deo placentē·racōnale obſequiū nr̄m
et nō ꝯformemur huic ſeculo ſ; refor=
memur in nouitate mentis nr̄e·ad ꝓ=
bandū que ſit volūtas dei·qd̄ bonū;
et bene placitū et ꝑfectū: qd̄ totū ſacri=
ficiū nos ipi ſumus: dico enī inquit p
grām dei q̄ data eſt michi omib; qui
ſūt i vobis nō plus ſapere q̄ oportet
ſapere ſed ſapere ad tempantiam: ſi=
cut vnicuiq; deus partitus ē menſurā
fidei. Sicut enim in vno corpe multa
membra habemus oīa aūt mēbra nō
eoſdē actus habēt: ita multi vnū cor=
pus ſumus in xp̄o·ſinguli aūt alter
alterius mēbra: habētes dona diuer=
ſa ſcd̄m grām q̄ data eſt nobis. Hoc
eſt ſacrificiū xp̄ianorꝫ: multi vnū cor=
pus in xp̄o. Qd̄ etiā ſacramēto alta=
ris fidelib; noto· frequētat eccleſia:
vbi ei demōſtratur·qd̄ i ea oblacōe
quā offert ipa offeratur.

Ca·vij.

Merito illi in celeſtib; ſedib; con=
ſtituti immortales et bt̄i qui cre
atoris ſui participacōne gaudēt cui9
eternitate firmi·cuius veritate certi·
cuius munere ſancti ſūt: qm̄ nos mor
tales ⁊ miſeros ut immortales beati=
q; ſimus·miſericorditer diligunt·no=
lūt nos ſibi ſacrificare: ſ; ei cuius et ipi
nobiſcū ſacrificiū ſe eſſe nouerīt. Cum
ipis enī ſumus vna ciuitas dei cui di=
citur i pſalmo· glorioſiſſima dicta ſūt
de te ciuitas dei: cuius pars in nobis
pegrinat̄: pars in illis opitulatur. De
illa quippe ſupna ciuitate vbi dei vo=
lūtas intelligibilis atq; incōmutabi=
lis lex eſt: de illa ſupna quodāmō cu=
ria gerit̄. Nāq; ibi curās de nobiſ ad
nos miniſtrata p angelos ſancta illa
ſcptura deſcēdit: vbi legit̄. Sacrifi=
cans dijs eradicabitur: niſi dn̄o ſoli.
Huic ſcpture·huic legi·pceptis ta=
lib;·tanta ſūt adteſtata miracula·ut
ſatis appareat cui nos ſacrificare ve=
lint immortales ac bt̄i: qui hoc nobiſ
volūt eſſe qd̄ ſibi.

Ca·viij.

Nam nimis vetera ſi memorē lō=
gius q̄ ſat eſt reuoluere vide=
bor que miracula facta ſint adteſtan
tia ꝓmiſſis dei: quib; an̄ ānorū milia

p̄ dixit abrahe. q̄ in ſemīe eius om̄es
gentes bn̄dictōnē fuerāt habiture.
Quis enī nō miretur eidē abrahe fili-
um pepiſſe ↄiugē ſterilē. eo tēpore ſe-
nectutis quo parere nec fecunda iam
poſſet atq; in eiuſdē abrahe ſacrificiō
flāmā celitus factā. inter diuiſas vi-
ctimas cucurriſſe: eidēq; abrahe pre-
dictū ab angelis celeſte incendiū ſo-
domorū. quos angelos hoīb; ſimi-
les hoſpiciō ſuſceperat. et p eos de ꝓle
ventura dei ꝓmiſſa tenueāt. ipoq; im-
minēte iam incēdio mirā de ſodomis
p eoſdē angelos liberacōnē loth filij
fratris eius. Cuius vxor in via retro
reſpiciēs. atq; in ſalē repente cōuerſa
magno āmonuit ſacramēto. neminē
in via liberacōis ſue p̄terita deſiderāē
debere. Illa vero que et quāta ſūt que
iam p moyſen ꝓplō dei de iugo ſuitu-
tis eruēdo in egipto mirabiliter ge-
ſta ſūt. Ubi magi pharaonis hoc ē
regis egipti qui ꝓplm illū dn̄acōe de-
p̄mebat ad hoc facere quedā mira p-
miſſi ſūt. ut mirabilius vincerētur. Il-
li enī faciebāt veneficijs et incātacōni-
bus magicis quib; ſunt mali angeli
hoc ē demōes dediti: moyſes aūt tāto
potētius quāto iuſtius nomine dei qui
fecit celum et terrā ſuiētib; angelis
eos facile ſupauit. Deniq; i tercia pla
ga deficiētib; magis decē plage per
moyſen. magna miſterioꝝ diſpoſicō-
ne cōplete ſunt quib; ad dei ꝓplm di-
mittēdū pharaonis et egipcioꝝ dura
corda ceſſerūt: moxq; penituit et cū ab
cedētes hebreos cōſequi conarentur
illis diuiſi maris p ſiccū trāſeūtib; vn-
da hinc atq; hinc in ſeſe redeūte coo-
ꝑta oppreſſi ſūt. Quid de illis miracu
lis dicā que cū i deſerto. idē ꝓplus du-
cetaret ſtupenda diuinitate crebrue-
rūt: aquas q̄ bibi nō poterāt miſſo in
eas ſicut deus p̄ceperat ligno amari-
tudine caruiſſe. ſitiēteſq; ſatiaſſe. mā-

na eſurientib; veniſſe de celo. et cū eſſet
colligentib; ↄſtituta menſura quicq̄
āplius quiſq; collegerat exortis ver-
mib; putruiſſe: ante diē vero ſabbati
duplū collectū q̄z ſabbato colligere
nō licebat. nulla putredine violatū:
deſiderātib; carne veſci que tanto ꝓplo
nulla ſufficere poſſe videbatur vola-
tilib; caſtra opleta et cupiditatis ar-
dorē faſtidio ſacietatis extinctū: ob-
uios hoſtes tranſituq; ꝓhibentes atq;
p̄liātes. orāte moyſe manib; eius in
figura crucis extentis. nullo hebreo-
rū cadente ꝓſtratos: ſedicōſos i ꝓplo
dei ac ſeſe ab ordinata diuinitus ſocie
tate diuidētes. ad exēplū viſibile in-
uiſibilis pene. viuos terra dehiſcente
ſubmerſos: virga pcuſſa; petrā tante
multitudini abūdātia flueta fudiſſe:
ſerpentū morſus mortiferos penā iu-
ſtiſſimā p peccōꝝ. i ligno exaltato atq;
ꝓſpecto eneo ſerpente ſanatos ut et
ꝓplo ſubueniret afflicto. et mors mor-
te deſtructa velut crucifixe mortis ſi-
militudine ſignaret. Quē ſane ſerpē
tem ꝓpter facti memoriā reſeruatū. cū
poſtea ꝓplus errās tanq̄ idolū cole-
re cepiſſet: ezechias rex religioſa po-
teſtate deo ſeruiēs cū magna pietatis
laude contriuit. Ca. ix.
Hec et alia multa huiuſcemodi
que oīa ↄmemorāē nimis lō-
gū eſt fiebāt ad ↄmendandū vnius
dei: veri cultū et multoꝝ falſoꝝq; ꝓhi
bendū. Fiebāt aūt ſimplici fide atq;
pietatis fiducia. nō incātacōib; et car-
minib; nephariē curioſitatis arte cō-
poſitis: quā vel magian vel deteſtabi-
liore nomīe gethian vel honorabiliore
theurgian vocāt q̄ quaſi conātur iſta
diſcernere: et illicitis artibus deditos
alios damnabiles quos et maleficos
vulgus appellat. hos enī ad gethian
ptinere dicunt. alios aūt laudabiles
volūt videri quib; theurgian deputāt

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

cū ſint vtriqꝫ ritibꝰ fallacibꝰ demonū
obſtricti ſub noībꝰ angelorꝫ. Nam
et porphirius quandā quaſi purga-
cōnē anime p theorgiā. cūctanter tñ
et pudibūda quodāmō diſputacōne
pmittit: reuerſionē vero ad deū hanc
artē preſtare cuiq̄ negat: ut videas
eū inter viciū ſacrilege curioſitatis et
phie pfeſſionē. ſentēcijs alternātibꝰ
fluctuaē. Nūc enī hanc artē tāq̄ fal-
lacē ꝛ in ipa actōne piculoſā ꝫ ꝛ legi-
bus phibitā cauendā monet: nūc aūt
eius laudatoribꝰ cedēs vtilē dic̄ eſſe
mūdande parti aīe nō quidē intelle-
ctuali qua rerū intelligibiliū pcipit̄
veritas nullas habentiū ſimilitudīes
corporꝫ: ſed ſpiritali qua corpaliū re-
rū capiūtur imagines. Hāc enī dic̄ p
quaſdā ɔſecracōes theorgicas quas
theletas vocāt. ydoneā fieri atqꝫ ap-
tam ſuccepcōni ſpirituū angelorꝫ et
ad videndos deos. Ex quibꝰ tñ the-
orgicis theletis fatetur intellectuali
anime nichil purgacōis accedē qđ
eam faciat ydoneā ad videndū deū
ſuū: et pſpiciēda ea que vera ſunt. Ex
quo intelligi pt. qualiū deorꝫ vel qua-
lem viſionē fieri dicat theorgicis con-
ſecracōnibꝰ: in qua nō ea vident̄ que
vera ſūt. Deniqꝫ animā racōnalē ꝫ ſiue
qđ magis amat dicere intellectualē ꝫ
in ſua poſſe dicit euadē: etiā ſi qđ eiꝰ
ſpiritale eſt. nulla theorgica fuerit ar-
te purgatū. Porro aūt a theorgo ſpi-
ritalē purgari hactenus. ne ex hoc
ad immortalitatē eternitatēqꝫ pue-
niat: quāq̄ ita diſcernat a demonibꝰ
angelos aerea loca eſſe demonū. ethe-
rea vel empirea differēs angelorꝫ: et
ammoneat vtendū alicuius demonis
amicicia quo ſubuectāte vel paululū
a terra poſſit eleuari quiſqꝫ poſt mor-
tē: aliā vero viā eſſe phibeat ad ange-
lorū ſupna ɔſortia: cauendā tñ demo-
nū ſocietatē exp̄ſſa quodāmō ɔfeſſi-
one teſtat̄. vbi dicit aīam poſt mortē
luendo penas cultū demonū a quibꝰ
circūueniebatur horreſcē. Ipam qꝫ the-
orgian quā velut ɔciliatricē āgelorꝫ
deorūqꝫ ɔmendat. apud tales agere
poteſtates negare non potuit. que vel
ipe inuideant purgacōni aīe vel ar-
tibus ſeruiant inuidorꝫ. Querelā de
hac re chaldei neſcio cuius expro-
mens ɔquerit̄ inquit. vir in chaldea
bonus purgāde aīe magno in moli-
mine fruſtratos ſibi eſſe ſucceſſus: cū
vir ad eadē potens tactus inuidia
adiuratas ſacris p̄cibꝰ potentias al-
ligaſſꝫ. ne poſtulata ɔcederēt. Ergo et
ligauit ille inq̄t: et iſte nō ſoluit. Quo
indicō dixit apparere theorgian eſſe
tam boni ɔficiēdi q̄ mali. et apud de-
os et apud hoīes diſciplinā: pati etiā
deos ꝛ ad illas pturbacōes paſſiōeſ-
qꝫ deduci. q̄s ɔmuniter demōibꝰ ꝛ ho-
mibꝰ apuleius attribuit: deos tamē
ab eis etheree ſedis altitudīe ſeparāſ
et platonis aſſerēs in illa diſcrecōne
ſententiā. Ca. x.

Ecce nūc alius platonicus quē
doctiorē ferūt phorphirius. p
neſcio q̄ theorgicā diſciplinā etiā ipoſ
deos obſtrictos paſſionibꝰ ꝛ pturba
cōnibꝰ dic̄. Quoniā ſacris p̄cibꝰ ad-
iurari terreriqꝫ potuerūt. ne pſtarent
aīe purgacōnē: et ita terreri ab eo q̄
impabat malū ut ab alio q̄ poſcebat
bonū p eandē artē theorgicā ſolui il-
lo timore nō poſſent: et ad dandū bñ-
ficiū liberari. Quis nō videat hec oīa
fallaciū demonū eſſe ɔmunia ɔmenta
niſi eorꝫ miſerrimus ſeruus et a grā
veri liberatoris alienus? Nam ſi hec
apud deos agerētur bonos: plus ibi
vtiqꝫ valeret bñficus purgator aīe
q̄ maliuolus impeditor. Aut ſi dijs
iuſtis homo pro quo agebat̄ purga
cōne videbatur indignus: non vtiqꝫ
ab inuido territi nec ſicut ipe dicit p

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

metū valentioris numinis impediti. ſꝫ
iudicio libero id negaē debuerūt. Mi-
rū eſt aūt qd benignus ille chaldeꝰ
qui theorgicis ſacris animā purgare
cupiebat. nō inuenit aliquē ſupiorem
deū qui plus terreret atqꝫ ad bn̄faci-
endum cogeret territos deos. vel ab
eis terrentē cōpeſceret ut libere bene-
facerēt: ſi tn̄ theorgo bono ſacra defu-
erunt. quibꝰ ipos deos quos inuoca-
bat anime purgatores pus ab illa ti-
moris peſte purgaret. Quid enī cau-
ſe eſt cur deus potētior adhiberi poſſit
a quo terreātur: nec poſſit a quo pur-
genť? An inueniť deus qui exaudiat
inuidū ꝛ timorē diis incutiat ne bene-
faciāt: nec inuenitur deus qui exaudi-
at beniuolū. et timorē diis auferat ut
benefaciāt? O theorgia pclara. o aīe
pdicanda purgacō: vbi plus impat
inmūda inuidētia. qꝫ impetrat pura
bn̄ficientia: imo vero malignorū ſpi-
rituū cauenda ꝛ deteſtanda fallacia:
et non ſalutaris audienda doctrina.
Qd enī qui has ſordidas purgacōes
ſacrilegis ritibꝰ opanť quaſdā mi-
rabiliter pulchras ſicut iſte cōmemo-
rat vel āgelorū imagines vel deoꝝ tā-
quā purgato ſpū vident. ſi tn̄ vel tale
aliquid vidēt: illud eſt qd aplus dič.
Qm ſathanas trāſfigurat ſe velut an-
gelū lucis. Eius enī ſūt illa phātaſma-
ta. qui miſeras aīas multoꝝ falſorū-
qꝫ deorū fallacibꝰ ſacris cupiēs irreti-
re: et a vero veri dei cultu quo ſolo mū-
danť ꝛ ſanātur auertere. ſicut de pro-
theo dictū eſt. formas ſe vertit in oēs:
hoſtiliter inſequēs. fallaciter ſubue-
niens. vtrobiqꝫ nocēs. ¶ Ca. xi.

Melius ſapuit porphirius cum
ad anebontē ſcpſit egiptiū: vbi
cōſulenti ſimilis ꝛ querenti. et pdit ar-
tes ſacrilegas et euertit: et ibi quidē
omēs demones reprobat quos dicit
ob imprudētiā trahere humidū vaporē
et ideo nō in ethere ſꝫ in aere eſſe ſub
luna atqꝫ in ipo lune globo. Verūtamē
nō audet omēs fallacias ꝛ malicias
et ineptias quibꝰ merito moueť omi-
bus demonibꝰ dare. Quoſdā namqꝫ
benignos demones more appellat a-
lioꝝ: cū omēs gn̄aliter imprudētes
eſſe fateatur. Miratur aūt qꝫ nō ſolū
dii alliciātur victimis. ſꝫ etiā cōpellāť
atqꝫ cogātur facere qd hoīes volunt
et ſi corpe et incorpalitate dii a demo-
nibꝰ diſtinguūtur. quomō deos eſſe
exiſtimādū ſit ſolē et lunā et viſibilia
cetera in celo. que corpa eſſe nō dubi-
tat: et ſi dii ſūt quomō alii benefici. a-
lii malefici. eſſe dicātur: et incorpali-
bus quomō cū ſint corporei cōiungant.
Querit etiā veluti dubitās. vtrū in di-
uinātibꝰ et quedā mira facientibꝰ aīe
ſint paſſiones: an aliqui ſpūs extrin-
ſecus veniāt. p quos hec valeāt: et po-
tius venīe extrinſecus conicit. eo qꝫ la-
pidibꝰ ꝛ herbis adhibitis ꝛ alligent
quoſdā. et aperiāt clauſa hoſtia: vel a-
liquid eiuſmodi mirabiliter operentur.
Unde dicit alios opinari eſſe quod-
dā genus cui exaudire ſit pprium. natu-
ra fallax omī forme multimodū. ſimu-
lās deos et demones ꝛ aīas defuncto-
rū. et hoc eſſe qd efficiat hec oīa que
videtur bona eſſe vel praua: ceterū cir-
ca ea que vere bona ſūt nichil opitula-
ri. imo vero iſta nec noſſe. ſꝫ ꝛ male cō-
ciliare ꝛ inſimulare. atqꝫ impedire nō
nūquā v̄tutis ſedulos ſectatores: et
plenū eſſe temeritatis ꝛ faſtus. gau-
dere nidoribꝰ. adulacōibꝰ capi: et ce-
tera que de hoc genere fallaciū mali-
gnorūqꝫ ſpirituū qui extrinſecus in ani-
mā veniunt hūanoſqꝫ ſenſus ſopitos
vigilāteſue deludūt. nō tanqꝫ ſibi p-
ſuaſa cōfirmat ſꝫ tam tenuiter ſuſpicať
aut dubitat: ut hec alios aſſerat opi-
nari. Difficile quippe fuit tanto pho
cūctā diabolicā ſocietatē vel noſſe vel

ſidenter arguere. quã quelibꝫ anicu-
la xpiana nec cũctatur eſſe. et liberri-
me deteſtatur: niſi forte iſte et ipm̃ ad
quẽ ſcribit anebontem tanq̃ taliũ ſa-
croꝝ ꝑclariſſimũ antiſtitẽ. et alios ta
lium operũ tanq̃ diuinorũ. et ad deos
colendos ꝑtinẽtiũ ãmiratores vere-
cũdatur offendere. Sequitur tamen
et ea velut inquirẽdo ꝯmemorat: que
ſobrie ꝯſiderata tribui nõ poſſunt ni-
ſi malignis ⁊ fallacibꝰ ꝑtãtibꝰ. Que-
rit eni᷑ cur tanq̃ melioribꝰ inuocatis.
quaſi peioribꝰ imperet᷑ ut iniuſta ꝑce-
pta hoĩs exequãtur: cur adtrectatũ
re veneria nõ exaudiãt imprecantẽ. cũ
ipi ad inceſtoſ quoſqꝫ ꝯcubitus quoſli
bꝫ ducẽ nõ moren᷑: cur aĩatibꝰ ſuoſ
ãtiſtiteſ oportẽ abſtinẽ denũciẽt ne va
poribꝰ ꝑfecto corporeis polluãtur. ipi
vero et alijs vaporibꝰ illiceãtur ⁊ nido
ribꝰ hoſtiaꝝ: cũqꝫ a cadaueris cõta-
ctu ꝓhibeat᷑ inſpector plerumqꝫ illa
cadaueribꝰ celebren᷑: quid ſit q̃ nõ
demonibꝰ vel alicui aĩe defuncti. ſed
ipi ſoli et lune aut cuicũqꝫ celeſtiũ. hõ
vicio cuilibꝫ obnoxius intendit mi-
nas. eoſqꝫ territat falſo ut eis extor-
queat veritatẽ: nã ⁊ celũ ſe collidẽ cõ-
minatur. et cetera ſimilia homĩ impoſſi
bilia: ut illi dij tãq̃ inſipiẽtiſſimi pue-
ri falſis ⁊ ridiculis ꝯminacõibꝰ ter-
riti qđ imꝑatur efficiãt. Dicit etiã ſcp-
ſiſſe ceremonẽ quẽdam taliũ ſacroꝝ
vel potius ſacrilegiorũ peritũ ea que
apud egiptios ſũt celebrata. rumori-
bus vel de iſide vel de oſiride marito
eius maximã vim habẽ cogẽdi deoſ
ut faciãt imꝑata. qñ ille qui carmibꝰ
cogit ea ſe ꝓdere vel euertere ꝯmina-
tur: vbi ſe etiã oſiridis membra diſſi-
patũrũ terribiliter dicit. ſi facere iuſſa
neglexerint. Hec atqꝫ huiuſmõi va-
na ⁊ inſana hoĩeꝫ dijs minari. nec qui-
buſlibet ſꝫ ipis celeſtibꝰ ⁊ ſiderea luce
fulgẽtibꝰ nec ſine effectu ſꝫ violenta
poteſtate cogentẽ. atqꝫ hijs terrori-
bus ad faciẽda que voluerit ꝑducẽ-
tẽ: merito porphirius ãmiratur. imo
vero ſub ſpecie mirantis ⁊ cauſas rerũ
taliũ requirẽtiſ dat intelligi. illos hec
agere ſpiritus quoꝝ genus ſuperiꝰ
ſub aliorũ opinione deſcripſit: nõ ut
ipe poſuit natura ſed vicio fallaces q̃
ſimulãt deos ⁊ animas defunctorũ: de-
mões aũt nõ ut ait ipe ſimulãt ſꝫ pla-
ne ſũt. Et q̃ ei videtur herbis ⁊ lapi-
dibꝰ ⁊ animãtibꝰ ⁊ ſonis certis qui-
buſdã ac vocibꝰ ⁊ figuracõibꝰ atqꝫ fi-
gmẽtis quibuſdã etiã obſeruatis in
celi conuſione motibꝰ ſiderũ fabrica-
ri in terra ab hoĩbꝰ poteſtates ido-
neas varijs effectibꝰ exequẽdis: to-
tũ hoc ad eoſdẽ ipos demones perti-
net ludificatores aĩaꝝ ſibimet ſubdi-
taꝝ. et voluptaria ſibi ludibria de ho
minũ erroribꝰ exhibentes. Aut ergo
reuera dubitãs ⁊ inquirens iſta por-
phirius. ea tñ ꝯmemorat quibꝰ ꝯui-
cãtur ⁊ redarguãtur. nec ad eas po-
teſtates q̃ nobis ad beatã vitã capeſ-
cendã fauent. ſꝫ ad deceptores demo-
nes ꝑtinere mõſtrẽtur. Aut ut meli-
ora de ph̃o ſuſpicemur. eo modo vo-
luit hoĩem egiptiũ taliũ erroribꝰ de-
ditũ. et aliqua magna ſe ſcire opinã-
tẽ. nõ ſuꝑba q̃ſi auctoritate doctoris
offendẽ. nec apte adũſantis altrica-
cõne turbare: ſꝫ q̃ſi querẽtis ⁊ diſcere
cupiẽtis humilitate ad ea cogitanda
cõuertere. et q̃ ſint ꝯtẽnenda vel etiã
deuitanda mõſtrare. Denique ꝓpe ad
epl̃e finẽ petit ſe ab eo doceri: que ſit
ad beatitudinẽ via ex egiptia ſapiẽ-
tia. Ceterũ illos quibꝰ cõuerſacõ cum
dijs ad hoc eſſꝫ. ut ob inueniendũ fu-
gitiuũ. vel ꝑdiũ comparandũ. aut ꝓpter
nuptias vel mercaturã. vel quid huiuſ
modi mentẽ diuinã inquietarẽt: fru-
ſtra eos videri dicit coluiſſe ſapiẽtiã.
Illa etiã ipa numina cũ quibꝰ ꝯuſarent

et ſi de ceteris rebus vera p̄dicerēt: tñ
qm̄ de beatitudine nichil cautū nec ſa-
tis p̄doneū monerent: nec deos illos
eſſe nec benignos demones ſʒ aut illū
qui dicit᷑ deus fallax aut hūanū oīe
cōmentū. Verū qꝛ tanta ⁊ talia gerū
tur hijs artibꝫ. ut vniuerſū modū hu-
mane facultatis excedāt: quid reſtat
niſi ut ea que mirifice tanq̄ diuinitus
p̄dici vel fieri videntur nec tñ ad vnius
dei cultū referūtur. cui ſimpliciter inhe
rere fatentibꝫ q̄ʒ platonicis et p̄ mul-
ta teſtātibꝫ ſolū beatificū bonū ē: ma-
lignoꝝ demonū ludibria ⁊ ſeducto-
ria impedimēta q̄ vera pietate cauen-
da ſunt prudēter intelligāturꝰ

¶ Ca. xij.

Porro aūt quecūqʒ miracula ſiue per angelos ſiue
quocūqʒ modo ita diuinitus fiūt. ut dei
vnius in quo ſolo beata vita eſt cul-
tū religionēqʒ cōmendēt. ea vere ab eiſ
vel p̄ eos qui nos ſcd̄m veritatē pieta
tēqʒ diligūt fieri ipo deo in illos ope-
rante credendū ē. Neqʒ enim audiē-
di ſūt qui deū inuiſibilē viſibilia mira
cula operari negāt: cum ipe etiā ſcd̄m
ipos fecerit mundū. quē certe viſibilē
negare nō poſſunt. Quicq̄ igit᷑ mi-
rabile fit in hoc mūdo. profecto mi-
nus eſt. q̄ totus hic mūdus. id eſt ce-
lū et terra ⁊ oīa que in eis ſūt: q̄ cer-
te dn̄s fecit. Sicut autē ipe qui fecit:
ita modus quo fecit occultus eſt ⁊ in-
cōp̄henſibilis homi. Quāuis itaqʒ
miracula viſibiliū naturarū. videndi
aſſiduitate viluerit: tamē cū ea ſapi-
enter intuemur. inuſitatiſſimis rariſſi-
miſqʒ maiora ſūt. Nam ⁊ omi miracu-
lo qd̄ fit p̄ hoiem. maius miraculū eſt
homo qua propter deus q̄ fecit viſibi
liā celū ⁊ terrā. nō dedignatur facere
viſibilia miracula ī celo vel terra: qui-
bus ad ſe inuiſibilē colēdū excitet aīa-
mā adhuc viſibilibꝫ deditā. Ubi ve-
ro ⁊ qn̄ faciat incōmutabile ꝯſiliū pe-
nes ipm̄ eſt: in cuius diſpoſicōne iam
tēpoꝛa facta ſūt. quecūqʒ futura ſunt.
Nam tēpoꝛalia mouēs tēpoꝛaliter nō
mouetur. Nec aliter nouit faciēda q̄
facta: nec aliter inuocantes exaudit:
q̄ inuocaturos videt. Nam ⁊ cū exau-
diunt angeli eius ipe in eis exaudit.
tanq̄ in vero nec manufacto templo
ſuo: ſicut in homibꝫ ſanctis ſuis eius
que tēpoꝛaliter fiūt iuſſa eterna eius
lege ſūt conſpecta.

¶ Ca. xiij.

Nec mouere debet: qꝛ cū ſit inuiſi-
bilis. ſepe viſibiliter patribus
apparuiſſe memoratur. Sicut enī ſo-
nus quo audit᷑ ſentētia in ſilentio in-
telligētie ꝯſtitute. non eſt hoc qd̄ ipa
ita ⁊ ſpēs qua viſus eſt deus in natura
inuiſibili conſtitutus. nō erat qd̄ ipe.
Verūtamē ipe in eadē ſpecie coꝛpa-
li videbatur: ſicut illa ſentētia ipa in
ſono vocis audit᷑: nec illi ignoꝛabāt
inuiſibilē deū in ſpecie coꝛpali qd̄ ipſe
nō erat ſe videre. Nam ⁊ loquebatur
cū loquēte moyſe: et ei tñ dicebat. Si
inueni gratiā ante te. oſtende michi
temetipm̄ ſcienter: ut videā te. Cum
igitur opoꝛteret dei legem in edictis
angeloꝝ terribiliter dari. nō vni ho-
mini paucisue ſapiētibꝫ ſʒ vniuſe gēti
et p̄plo ingenti: coꝛam eodē p̄plo ma-
gna facta ſūt ī monte. vbi lex p̄ vnū
dabatur ꝯſpiciēte multitudie. metuē-
da ac tremēda que fiebāt. Nō enī po-
pulus iſrahel ſic moyſi credidit. quē-
admodū ſuo ligurgo lacedemonij:
qd̄ a ioue ſeu apolline leges q̄s con-
didit accepiſſet. Cū enī lex dabatur
p̄plo qua coli vnus iubebat᷑ deus ī cō-
ſpectu ipius populus quantū ſuffice-
re diuina p̄uidētia iudicabat. mirabi
libꝫ rerū ſignis ⁊ motibꝫ apparebat:
ad eandē legē dandā creatoꝛi ſerui-
re creaturā.

¶ Ca. xiiij.

Sicut aūt homis vnius. ita hūa-
ni generis qd̄ ad dei p̄plm̄ ptinet

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

recta erudicõ ꝑ quoſdā articulos tē=
poꝝ tanq̄ etatū ꝓfecit acceſſibꝰ: ut a
tēporalibꝰ ad eterna capiēda. et a vi=
ſibilibꝰ ad inuiſibilia ſurgeret: ita ſa
ne ut etiā illo tēpore quo viſibilia ꝓ=
mittebātur diuinitus ꝑmia. vnus tñ
colendus ɔmēdaretur deus: ne mens
hūana vel pro ipis terrenis vite trāſi
torie bñficiis. cuiquā niſi vero anime
creatori ac dño ſbderet. Omīa quip
pe q̄ preſtaē hoībꝰ vel angeli vel ho=
mines poſſunt: in vnius eſſe oīpotē=
tis ptāte quiſquis diffitet inſanit. De
ꝓuidēcia certe plotinus platonicus
diſputat: eamq; a ſūmo deo cuius eſt
intelligibilis atq; ineffabilis pulchri
tudo. uſq; ad hec terrena ⁊ ima ptin=
gere floſculoꝝ atq; folioꝝ pulchri=
tudine cõprobat: que oīa q̄ſi abie=
cta ⁊ velociſſime peūtia decentiſſimos
formaꝝ ſuaꝝ numeros habere non
poſſe ɔfirmat: niſi inde formētur vbi
forma intelligibilis ⁊ incõmutabilis
ſimul habēs oīa pſeuerat. Hoc dñs
ihēſus ibi oſtēdit vbi ait. Conſidera=
te lilia agri: non laborāt neq; nent.
Dico aūt vobis. q2 nec ſalomon i oī
gloria ſua ſic amictus ē ſic vnū ex hiſ
q2 ſi fenū agri qḋ hodie ē ⁊ cras in cli=
banū mittitur deus ſic veſtit quāto ma
gis vos modice fidei. Optime igit̄
anima hūana adhuc terrenis deſide
riis infirma ea ipa q̄ tēporaliter exop
tat bona infima atq; terrena vite hu=
ic trāſitorie neceſſaria. et pre illius vi=
te ſempiternis bñficiis ɔtēnenda. nō
tñ niſi ab vno deo expectare ɔſueſcat:
ut ab illius cultu etiā in iſtoꝝ deſide=
rio nō recedat: ad quē ɔtemptu eoꝝ
et ab eis auerſione ꝑueniat. ¶Ca. xv.

Hic itaq; diuine ꝓuidētie placuit
ordinaē temporꝝ curſū: ut quē=
admodū dixi ⁊ in actibꝰ aplōꝝ legi=
tur lex in edictis angeloꝝ daretur
de vnius veri dei cultu. in quibꝰ et pſo=
na ipius dei. nō quidē ꝑ ſuā ſubſtātiā
que ſemp corruptibilibꝰ oculis inui=
ſibilis ꝑmanet ſ3 certis indiciis ꝑ ſbie
ctā creatori creaturā viſibiliter appa=
rēt: et ſillabatim ꝑ trāſitorias tēpoꝝ
morulas humane lingue vocibꝰ lo=
queretur. qui in ſua natura nō corpa=
liter ſ3 ſpiritualiter. nō ſenſibiliter ſed
intelligibiliter. nō tēporaliter ſ3 ut ita
dicā eternaliter. nec incipit loqui nec
deſinit: qḋ apud illū ſincerius audiūt
nō corpis aure ſ3 mentis. miniſtri ei9
et nūcii. qui eius veritate incõmutabi
li pfruūtur immortaliter beati: et qḋ
faciendū modis ineffabilibꝰ audiūt
et uſq; in iſta viſibilia ac ꝑducen=
dum incunctanter atq; indifficulter
efficiunt. Hec autem lex diſtribucõe
tēpoꝝ data eſt. que ꝑus habēt ut di=
ctū eſt ꝓmiſſa terrena. quibꝰ tñ ſigni
ficarētur eterna: q̄ viſibilibꝰ ſacramē=
tis celebrarēt multi: intelligerēt pau=
ci. Vnius tñ dei cultus apertiſſima illic
et vociū ⁊ reꝝ oīm ɔteſtacõne ꝑcipit:
nō vnius de turba. ſ3 eius qui fecit ce=
lū et terrā: et omnē animā ⁊ oēm ſpi=
ritū q̄ nō eſt qḋ ipe. Ille eni fecit: hec
facta ſūt: atq; ut ſint et bñ ſe habeāt.
eius indigent a quo facta ſunt.

Quibus igitur ange ¶Ca. xvi.
lis de beata et ſempiterna vita
credendū eſſe cenſemus: vtrū eis q̄
ſe religionis ritibꝰ coli volunt. ſibi ſa=
cra et ſacrificia flagitātes a mortali=
bus exhiberi. an quibꝰ hūc omnē cultū
vni deo creatori omniū deberi dicunt.
eiq; reddendū vera pietate ꝑcipiūt:
cuius ⁊ ipi ɔtēplacõne beati ſūt ⁊ nos
futuros eſſe ꝓmittūt: Illa nāq; viſio
dei. tante pulchritudinis viſio ē: et tā=
to amore digniſſima: ut ſine hac qui=
buſlibet aliis bonis ꝑditū atq; abun=
dantē. nō dubitet plotinus infeliciſſi=
mū dicē. Cū ergo ad hūc vnū quidā
angeli quidā vero ad ſeipos latria

colendos ſignis mirabilib⁹ excitent
et hoc ita ut illi coli iſtos ꝓhibebant.
iſti aūt illū ꝓhibere nō audeāt: quib⁹
potius ſit credendū reſpondeāt pla=
tonici. reſpondeāt quicūq; phi. reſpō=
deāt theurgi vel potius periurgi: hoc enī
ſūt illi omēs artes vocabulo dignio=
res. Poſtremo reſpondeāt homines ſi
ullus nature ſue ſenſus q̄ rationales
creati ſūt ex aliqua parte viuit in eis
reſpondeāt inq̄ꝫ eiſne ſacrificandū ſit
dijs vel angelis. qui ſibi ſacrificari iu=
bent: an illi vni cui iubent hij. qui et ſi=
bi et iſtis ꝓhibent. Si nec iſti nec illi
ulla miracula facerēt. ſ; tñ p̄ciperent
alij quidē ut ſibi ſacrificaret̄. alij vero
id vetarēt ſed vni tantū iuberent deo:
ſatis debēt pietas ipa diſcernere. q̄d
horū de faſtu ſupbie. quid de vera re=
ligione deſcendēt. Plus etiā dicam: ſi
tantū hij mirabilibus factis hūanas
aīmas pmouerēt qui ſacrificia ſibi ex
petūt. illi aūt qui hoc ꝓhibēt et vni tm̄
deo ſacrificari iubent. nequaq̄ iſta vi=
ſibilia miracula facē dignarētur: ꝑ=
fecto nō ſenſu corpis ſ; racōne mentis
ꝓponēda eoꝝ eſſ; auctoritas. Cū ve=
ro deus id egerit ad ꝯmendāda elo=
quia veritatis ſue ut p iſtos immorta
les nūcios nō ſui faſtū ſ; maieſtatē il=
lius p̄dicātes faceret maiora certiora
clariora miracula. ne infirmis pijs illi
qui ſacrificia ſibi expetūt. falſam reli=
gionē facilius pſuaderent. eo q̄ ſen=
ſibus eorū quedā ſtupenda mōſtra=
rent: quē tandē ita deſipere libeat. ut
nō vera eligat que ſectetur vbi et am=
pliora inueniat q̄ miretur? Illa quippe
miracula deoꝝ gentiliū que ꝯmēdat
hiſtoria. nō ea dico q̄ interuallis tem=
porū occultis ipius mūdi cauſis. verū=
tamē ſub diuina ꝓuidētia ꝯſtitutis et
ordinatis mōſtruoſa contingūt. quales
inuſitati ſūt partus aīaliū. et celo ter=
raq; rerū inſolita facies. ſiue tantū ter
rens. ſiue etiā nocēs. que ꝓcurari atq;
mitigari demoniacis ritib⁹ fallaciſſima
eoꝝ aſtutia ꝓhibentur. ſed ea dico q̄
vi aut poteſtate eoꝝ fieri ſatis euide
ter apparet: ut ē q̄ effigies deoꝝ pe=
natiū quos de troia eneas fugiēs ad=
uexit de loco in locū migraſſe referū=
tur: q̄ cotē tarquinius nouacula ſe=
cuit: q̄ epidaurius ſerpens eſcolapio
nauigāti romā comes adheſit: q̄ na=
uim qua ſimulacrū m̄ris frigie vehe=
bat̄ tantis hoīm boūq; conatib⁹ im=
mobilē redditā vna muliercula zona
alligatā ad ſue pudicicie teſtimoniū
mouit et traxit: q̄ virgo veſtalis de cu=
ius corrupcōe queſtio vertebatur a=
qua impleto cribro de tiberi neq; per=
fluente. abſtulit controūſiā: hec er=
go atq; huiuſcemōi nequaq̄ illis q̄ in
ꝓplo dei facta legimus ꝟtute ac ma=
gnitudine. ꝯferenda ſūt: quāto min⁹
ea que illoꝝ q̄ꝫ populorū qui tales de=
os coluerūt legib⁹ iudicata ſūt ꝓhi=
benda atq; plectēda: magica ſcilicet et
theurgica. quoꝝ pleraq; ſpecietenus
mortaliū ſenſus imaginaria ludifica
cōne decipiūt: quale ē lunā deponere
donec ſuppoſitas ut ait lucanus. ꝓpi=
or deſpumet in herbas. Quedā vero et
ſi nō nullis pioꝝ factis videātur o=
pere coequari: finis ipe quo diſcernū
tur incōpabiliter hec nr̄a oſtendit ex
cellere. Illis enī multi tanto minus ſa=
crificijs colēdi: quāto magis hec ex=
petunt. His vero vnus ꝯmendat̄ deus
qui ſe nullis talib⁹ indigē. et ſcriptu=
rarū ſuaꝝ teſtificacōe. et earūdē po=
ſtea ſacrificiōꝝ remocōne demōſtrat.
Si ergo angeli ſibi expetūt ſacrificiū
ꝓponendi ſūt eis. qui nō ſibi ſ; deo cre
atori oīm cui ſeruiūt. Hinc enī oſten
dūt q̄ ſincero amore diligāt nos: qui
p ſacrificiū nō ſibi ſ; ei nos ſubdē vo=
lūt. cuius et ipi contēplacōne bti ſūt:
et ad eum nos puenire. a quo ipi non

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

receſſerũt. Ubi aũt angeli qui non uni
ſꝫ plurimis ſacrificia fieri volũt nõ ſi=
bi ſꝫ eis diis volũt quoꝝ deoꝝ ange
li ſũt: etiã ſic eis ꝑponendi ſũt illi. qui
unius dei deoꝝ angeli ſũt: cui ſacrifi=
cari ſic iubent ut alicui alteri vetent: cũ
eoꝝ nullus huic vetet. cui uni iſti ſa=
crificari iubẽt. Porro ſi qđ magis indi
cat eorũ ſupbia fallacia. nec boni nec
bonorũ deoꝝ angeli ſũt. ſed demones
mali qui nõ unũ ſolũ ac ſũmuꝫ deũ ſed
ſeipos ſacrificiis coli volũt: qđ maiꝰ
q̃ unius dei ɔtra eos eligendũ ẽ pſi=
diũ. cui ſeruiũt angeli boni: qui nõ ſi=
bi ſꝫ illi iubent ut ſacrificiõ ſeruiamus.
cuius nos ipi ſacrificiũ eſſe debemus?

Proinde lex dei que ¶ Ca. xvii.
in edictis data eſt angelorũ in
qua unus deus deoꝝ religiõe ſacro=
rũ iuſſus ẽ coli. alii vero quilibꝫ ꝓhibi
ti. in archa erat poſita. que archa teſti
monii nũcupata ẽ: quo noĩe ſatis ſig=
nificatur. nõ deũ qui ꝑ illa oĩa colebatᷣ
circũcludi ſolere vel ɔtineri loco. cũ re=
ſponſa eius ⁊ quedã hũanis ſenſibus
darẽtur ſigna ex illius arche loco. ſꝫ
voluntatis eius hinc teſtimonia ꝑhi=
beri q͛ etiã ipa lex erat in tabulis cõ=
ſcripta lapideis. et ĩ archa ut dixi po=
ſita: quã tẽpore peregrinacõis ĩ heremo
cũ tabernaculo qđ ſimiliter appellatũ
eſt tabernaculuꝫ teſtimonii. cũ debita
ſacerdotes venaracõe portabãt: ſignũ=
qꝫ erat q͛ ꝑ diẽ nubes apparebat. que
ſicut ignis nocte fulgebat. Que nu=
bes cũ moueretᷣ. caſtra mouebãtur: et
ubi ſtaret caſtra ponebãtur. Reddi=
ta ſũt illi legi magni miraculi teſtimo
nia. ꝑter iſta que dixi: et ꝑter voces q̃
ex illius arche loco edebãtur. Nam cũ
terrã ꝓmiſſionis intrantibꝰ eadẽ ar=
cha trãſiret iordanẽ. fluuius ex parte
ſuꝑiore ſubſiſtẽs. ex inferiore decurrẽs
et ipi ⁊ ꝑ ſe ſiccũ ꝑbuit locũ trãſeũdi.
Deinde ciuitatis q̃ ꝑma hoſtilis occur
rit more gentiũ deos plurimos colẽs
ſepties eadem archa circũacta muri
repente ceciderũt: nulla manu oppu=
gnati. nullo ariete percuſſi. Poſt hec
etiã cũ iã in terra ꝓmiſſionis eſſent et
eadẽ archa ꝓpter eoꝝ pcc̃a fuiſſꝫ ab
hoſtibꝰ capta. hii qui ceperãt in tẽplo
eã dei ſui quẽ p̃ ceteris colebãt honori
fice collocarũt abeũteſqꝫ clauſerunt:
apertoqꝫ poſt triduũ ſimulachrũ cui
ſupplicabãt inuenerũt collapſũ. defor
miterqꝫ ɔfractũ. Deinde ipi ꝓdigiis
acti. deformius puniti. archam diuini
teſtimonii ꝑ ſe vñ ceperãt reddiderᷣt.
Ipa aũt reddicõ qualis fuit? In poſu
erant eã plauſtro. eiqꝫ iuuencas a q̃=
bus vitulos ſugentes abſtraxerant
ſubiũxerũt. et eas quo vellent ire ſiue=
rũt: etiã hinc vim diuinã explorarẽ cu=
piẽtes. At ille ſine duce hoĩe atqꝫ re=
ctore. ad hebreos viã ꝑtinaciter gra=
diẽtes. nec reuocate mugitibꝰ eſuriẽ=
tiũ filiorum. magnũ ſacramentũ ſuis
cultoribꝰ reportarũt. Hec atqꝫ huiuſ=
cemodi deo parua ſũt: ſꝫ magna ter=
rendis ſalubriter. erudiẽdiſqꝫ morta
libus. Ubi enĩ ꝑhi p̃cipueqꝫ platonici
rectius ceteris ſapuiſſe laudãtur. ſi=
cut paulo ante ɔmemoraui: q͛ diuinã
ꝓuidentiã hec quoqꝫ rerũ infima atꝫ
terrena adminiſtrarẽ docuerũt nume=
roſaꝝ teſtimonio pulchritudinuꝫ q̃
nõ ſolũ in corporibꝰ aĩalũ. verũ in her
bis etiã fenoqꝫ gignũtur: quãto euĩ=
dentius hec adteſtãtur diuinitati que
ad horã p̃dicacõis eius fiunt ubi ea
religio ɔmendatur q̃ oĩbꝰ celeſtibꝰ
terreſtribꝰ inferniſqꝫ ſacrificari vetat
uni deo tantũ iubens. q̃ ſolus diligenſ
et dilectus. beatos facit: eorũqꝫ ſacri
ficiorũ tẽpora impata p̃finiens eaqꝫ
ꝑ meliorẽ ſacerdotẽ in melius mutã=
da p̃dicẽs. nõ iſta ſe appetere ſꝫ ꝑ hec
alia potiora ſignificare teſtatur: nõ ut
ipe hiis honoribꝰ ſublimetur. ſꝫ ut nos

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ad eum colendū eiq; coherendū·igni amoris eius accenſi·q̄d nobis nō illi bonū eſt excitemur. Ca·xviij·

An dicet aliquis iſta falſa eſſe miracula: nec fuiſſe facta·ſed mēdaciter ſcriptas? Quiſquis hoc dicit: ſi de hijs rebus negat omnino vllis lr̄is eſſe credendū· poteſt etiā dicere nec deos vllos curare mortalia. Non eni ſe aliter colendos eſſe pſuaſerūt niſi mirabilib; operū affectib;· quorū et hiſtoria gentiū teſtis eſt: quarū dijs ſe oſtentare mirabiles potius q̄ viles oſtendē potuere. Unde hoc ope nr̄o cuius hūc iam decimū librū habemus ī manib;·nō eos ſuſcepimus refellendos·qui vel vllā eſſe vim diuinā negāt vel hūana nō curare cōtendūt: ſ; eos qui nr̄o deo conditori ſancte et glorioſiſſime ciuitatis deos ſuos pferūt neſcientes eū ipm̄ eſſe etiā mundi huius viſibilis ⁊ mutabilis inuiſibilem ⁊ incōmutabilē conditorē: et vite beate nō de hijs que condidit·ſ; de ſe ipo veriſſimū largitorē. Eius eni propheta veraciſſimus ait. Michi aūt adherere deo bonū eſt. De fine nāq; boni inter phōs queritur: ad q̄d adipiſcēdū·officia oīa referenda ſunt. Nec dixit iſte·michi aūt diuitijs abūdare bonū eſt·aut inſigniri purpura et ſceptro vel diademate excellere·aut q̄d nōnulli etiā phōrū dicē nō erubuerūt· michi voluptas corpis bonū eſt: aut q̄d melius velut meliores dicē viſi ſūt· michi virtus animi mei bonū eſt: ſed michi inq̄t deo adherere bonū ē. Hoc eni docuerat: cui vni tantūmō ſacrificandū ſancti q̄; angeli eius·miraculorū etiā ꝯteſtacōne monuerūt. Unde et ipe ſacrificiū eius factus fuerat·cuius igni intelligibili correptus ardebat: et in eius ineffabilē incorporeūq; cōplexū ſancto deſiderio ferebatur. Porro autē ſi multorū deorū cultores qualeſcūq; deos ſuos eſſe arbitrētur· cū ab eis facta eſſe miracula vel ciuiliū rerū hiſtorie·vel libris magicis ſiue q̄d honeſtius putant theorgicis credūt: quid cauſe eſt cur illis literis nolūt credē iſta facta eſſe· quib; tanto maior debetur fides·quāto ſup oēs eſt magnus cui vni ſoli ſacrificandū eſſe pcipitur? Ca·xix·

Qui aūt putant hec viſibilia ſacrificia dijs alijs ꝯgruē·illi vero tāq̄ inuiſibili inuiſibilia·et maiora maiori·meliori q; meliora·qualia ſunt pure mentis ⁊ bone volūtatis officia: profecto neſciūt hec ita ſigna eſſe illorū ſicut verba ſonātia ſigna ſūt rerū. Quocirca ſicut orantes atq; laudantes ad eū dirigimus ſignificātes voces·cui res ipas in corde quas ſignificamus offerimus: ita ſacrificātes nō alteri viſibile ſacrificiū offerēdū eſſe nouerimus· q̄ illi cuius in cordibus nr̄is inuiſibile ſacrificiū nos ipi eſſe debemus. Tunc nobis fauent nobiſq; congaudēt: atq; ad hoc ipm̄ nos pro ſuis virib; adiuuāt angeli quiq; virtuteſq; ſuperiores: et ipa bonitate ac pietate potenciores. Si autē illis hec exhibē voluerimus nō libenter accipiūt: et cū ad hoīes ita mittūtur ut eorū pſentia ſentiatur·aptiſſime vetant. Sūt exempla in literis ſanctis. Putauerūt quidā deferendū āgelis honorē·vel adorādo vel ſacrificādo qui debetur deo: et eorū ſūt āmonicōne phibiti: iuſſiq; hoc ei deferre·cui vni phas eſſe nouerunt. Imitati ſunt angelos ſanctos: etiā ſancti homīes dei. Nam paulus ⁊ barnabas in licaonia facto quodā miraculo ſanitatis putati ſūt dij·eiſq; licaonij immolare victimas voluerūt: quos a ſe humili pietate remouētes·eis in quē crederēt adnunciauerūt deum: nec ob aliud fallaces illi ſupbe ſibi hoc exigunt: niſi q̄ vero

deo deberi ſciūt. Non eni reuera ut ait
porphirius ⁊ nōnulli putāt: cadaue-
rinis nidoribꝫ ſed diuinis honoribus
gaudēt. Copiā vero nidoꝝ magnā
habēt vndiqꝫ: et ſi amplius vellēt: ipi
ſibi poterāt exhibere. Qui ergo diui-
nitatē ſibi arrogāt ſpiritus nō cuiuſli-
bet corpis fumo ſꝫ ſupplicantis animo
delectātur: cui decepto ſbiecto domi-
nētur intercludētes iter ad deū verum:
ne ſit homo illius ſacrificiū dū ſacrifi-
catur cuipiā pter illum. ¶ Ca. xx.

Unde verus ille mediator: inq̄n-
tū formā ſerui accipiēs media-
tor effectus ē dei et hoim homo xpus
ihesus. cū in forma dei ſacrificiū cū pa-
tre ſumat cū quo ⁊ vnus deus ē: tamē
in forma ſerui ſacrificiū maluit eſſe q̄
ſumē: ne vel hac occaſione quiſq̄ ex-
iſtimaret cuilibet ſacrificādū eſſe cre-
ature. Per hoc ⁊ ſacerdos ē ipe offe-
rens ⁊ oblacō cuius rei ſacramentum
quotidianū eſſe voluit eccleſie ſacri-
ficiū: q̄ cū ipius capitis corpus ſit: ſe-
ipam p ſeipm diſcit offerre. Huius ve-
ri ſacrificij multiplicia variaqꝫ ſigna
erāt ſacrificia priſca ſanctorū. cū hoc
vnū p multa figuraretur: tanq̄ vbis
multis res vna diceretur: ut ſine faſti-
dio multū cōmendaret. Huic ſummo
veroqꝫ ſacrificiō. cūcta ſacrificia fal-
ſa ceſſerūt. ¶ Ca. xxi.

Moderatis aūt pfinitiſqꝫ tēpori-
bus: etiā poteſtas pmiſſa demo-
nibꝫ. ut homibꝫ quos poſſidēt excita-
tis. inimicicias aduſus dei ciuitatē ti-
rannice exerceāt. ſibiqꝫ ſacrificia non
ſolū ab offerentibꝫ ſumāt et a volēti-
bus expetāt. verū etiā ab inuitis pſe-
quēdo violenter extorqueāt. nō ſolū
pnicōſa nō eſt ſꝫ etiā vtilis inuenitur
eccleſie ut martirū numerus implea-
tur: quos ciuitas dei tanto clariores
et honoracōres ciues habet: quanto
fortius aduſus impietatis peccatū et
uſqꝫ ad ſanguinē certant. Hos mul-
to elegantius ſi eccleſiaſtica loquēdi
cōſuetudo pateret: nr̄os heroas vo-
caremus. Hoc eni nomē a iunone di-
citur tractū. q̄ꝺ grece iuno hera appel-
latur: et ideo neſcio q̄s filius eius ſcḋm
grecoꝝ fabulas heros fuerit nūcu-
patus: hoc videlicet veluti miſticū ſi-
gnificāte fabula q̄ aer iunoni depu-
tetur. vbi volūt cū demonibꝫ heroas
habitare: quo nomie appellāt alicuius
meriti aīas defunctorū. Sꝫ econtra-
rio martires nr̄i heroes nūcuparent.
ſi ut dixi vſus eccleſiaſtici ſermonis
admittēt: nō quo eis eſſꝫ cū demonibꝫ
in aere ſocietas. ſꝫ q̄ eoſdē demones
id eſt aereas vincerēt poteſtates et
in eis ipam quicq̄d putatur ſignifica-
re iunonē q̄ nō uſqꝫquaqꝫ incōuenie-
ter a poetis inducitur inimica vtutibꝫ
et celū petentibꝫ viris fortibꝫ inuida.
Sꝫ rurſus ei ſbcūbit infeliciter ceditq̄
qꝫ vgilius: ut cū apud eum illa dicat
vincor ab enea. ipm eneā ammoneat
helenus quaſi cōſilio religioſo ⁊ dicat.
Junoni cane vota libens: dn̄amqꝫ po-
tentē ſupplicibꝫ ſupra donis. Ex qua
opinione porphirius quāuis non ex
ſua ſententia ſed ex alioꝝ dicit bonum
deū vel geniū non venire in hoiem niſi
malus fuerit ante placatus. tanq̄ for-
tiora ſint apō̄ eos numia mala q̄ bo-
na: qn̄quidē mala impediūt adiutoria
bonoꝝ. niſi eis placata dent locū: ma-
liſqꝫ nolētibꝫ bona pdeſſe nō poſſunt:
nocere aūt mala poſſunt. nō ſibi valē-
tibus reſiſtere bonis. Nō eſt iſta vere
veraciterqꝫ ſancte religionis via: nō
ſic iunonē hoc eſt aereas poteſtates
pioꝝ virtutibꝫ inuidentes. nr̄i marti-
res vincunt: nō omnino ſi dici vſitate
poſſet heroes noſtri ſupplicibꝫ donis
ſed vtutibꝫ diuinis herā ſupant. Cō-
modius quippe ſcipio africanus eſt
cognominatus q̄ vtute africā vicerit:

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

quã ſi hoſtes domis placaſſet ut par=
cerent. Ca.xxij.
Vera pietate hoĩes dei. aeriã po=
teſtatẽ.inimicã cõtrariãq3 pieta
ti exorziʒãdo eiciũt nõ placãdo:omeſ=
q3 tẽptacõnes aduerſitatis eius vin=
cũt orando nõ ipam.ſed deũ ſuũ ad=
uerſus ipam. Non enĩ aliquẽ vincat
aut ſubiugat:niſi ſocietate peccati.in
eius ergo nomĩe vincitur qui hoĩem
aſſumpſit:égitq3 ſine peccato ut ĩ ipo
ſacerdote ac ſacrificõ fieret remiſſio
peccatoꝝ id eſt p mediatorẽ dei ⁊ ho=
minũ hoĩem criſtuz iheſum:per quem
facta purgacõne peccatorũ recõcili=
amur deo. Non enĩ niſi peccatis hoĩes
ſepantur a deo:quorũ in hac vita non
fit nr̃a virtute ſʒ diuina miſeracõe pur=
gacõ.p indulgentiã illius nõ p nr̃am
potentiã:quia ⁊ ipa quantulacũq3 v=
tus q̄ dicitur nr̃a.illius eſt nobis boni
tate ɔceſſa. Multũ autẽ nobis in hac
carne tribueremus: niſi uſq3 ad eius
depoſicõz ſub venia viueremus. Pro=
pterea ergo nob̄ p mediatorẽ pſtita
eſt gr̃a:ut polluti carne peccati. carnis
peccati ſimilitudĩe mũdaremur. Hac
dei gratia qua in nos oſtẽdit miſeri=
cordiã ſuã.et in hac vita p fidẽ regi=
mur:et poſt hãc vitã p ipam ſpeciẽ in=
cõmutabilis veritatis ad pfectõnem
pleniſſimã pducemur. Ca.xxiij.
Dicit etiã porphirius diuinis ora=
culis fuiſſe reſpõſũ nos nõ pur=
gari lune theletiſ atʒ ſoliſ:ut hinc oſtẽ
derẽ nulloꝝ deoꝝ theletis hoĩez poſſe
purgari. Cuius enĩ thelete purgãt. ſi
lune ſoliſq3 nõ purgãt: q̃s inter cele=
ſtes deos pcipuos hñt. Deniq3 eodẽ di
cit oraculo expſſum principia poſſe
purgare:ne forte cum dictũ eſſet non
purgare theletas ſolis ⁊ lune.alicuiꝰ
alterius dei de turba valere ad pur=
gandũ thelete crederẽtur. Que autẽ
dicat eſſe principia tanq̃ platonicus
nouimus. Dicit enĩ deũ patrẽ ⁊ deũ fi=
liũ:quẽ grece appellat paternũ intel
lectũ.vel paternã mentẽ. De ſpũ autẽ
ſancto aut nichil.aut nõ apte aliq̃d
dicit: quãuis quem alium dicat hoꝝ
mediũ non intelligo. Si enĩ terciã ſi=
cut plotinus vbi de trib̄ pñcipalib̄
ſbſtãtijs diſputat anime naturã etiã
iſte vellet intelligi:nõ vtiq3 dicẽt hoꝝ
mediũ.id ẽ pr̃is ⁊ filij mediũ. Poſtpo
nit quippe plotinus anime naturã pa
terno intellectui:iſte aũt cũ dicit me=
diũ.nõ poſtponit ſʒ interponit:et nimi=
rum hoc dixit ut potuit ſiue ut voluit:
qđ nos ſanctũ ſpiritũ nec pr̃is tantũ.
nec filij tãtũ.ſʒ vtriuſq3 ſpiritũ dicimuſ
Liberis enĩ verbis loquũtur phi:nec in
rebus ad intelligendum difficilimis
offenſionẽ religioſoꝝ auriũ ptimeſ=
cũt. Nobis aũt ad certã regulã loqui
phas eſt:ne verboꝝ licẽtia etiã de re=
bus que hijs ſignificantur.impiã gi=
gnat opinionẽ. Nos itaq3 ita nõ di=
cimus duo vel tria pñcipia cum de deo
loquimur.ſicẽ nec duos deos vel tres
nobis licitũ eſt dicere:q̃uis de vno=
q̃3 loquẽtes vel de pr̃e vel de filio vel de
ſpũ ſancto etiã ſingulũ quenq3 deum
eſſe fateamur:nec dicamus tñ qđ he=
retici ſabelliani.eundẽ eſſe patrẽ qui
eſt ⁊ filius.et eundẽ ſpiritũ ſanctũ q̄ ẽ
et pater.et filius:ſʒ patrẽ eſſe filij pa=
trẽ.et filiũ pr̃is filiũ et pr̃is et filij ſpi=
ritũ ſanctũ.nec patrẽ eſſe nec filium.
Verũ itaq3 dictũ eſt nõ purgari ho=
minẽ niſi principio: q̃uis pluraliter
apud eos ſint dicta principia.
Sed ſubditus por= Ca.xxiiij.
phirius inuidis poteſtatib̄.de
quibus ⁊ erubeſcebat.et eas libere re=
darguere formidabat:noluit intelli=
gere dñm xp̄m eſſe pñcipiũ cuius in=
carnacõe purgamur. Eũ quippe ĩ ipa
carne ɔtẽpſit quã ꝓpter ſacrificiũ nr̃e
purgacõis adſũpſit.magnũ ſcilicet

ſacramentū ea ſupbia nō intelligēs.
quā ſua ille hūilitate deiecit verus be=
nignuſq; mediator: in ea ſe oſtēdens
mortalitate mortalibus. q̄ maligni
fallaceſq; mediatores non habendo.
ſe ſuperbius extulerūt: miſeriſq; ho=
minibꝰ adiutoriū deceptoriū velut im=
mortales. mortalibꝰ ꝓmiſerūt. Bo=
nus itaq; veruſq; mediator oſtendit
peccatū eſſe malū. nō carnis ſubſtātiā
vel naturā. que cū anima hoīs ꝛ ſuſcipi
ſine peccato potuit ꝛ haberi ꝛ morte de=
poni. et in melius reſurrectōne muta=
ri: nec ipſam mortē q̄uis eſſ; pena pec=
cati. quam tñ ꝓ nobis ſine peccato ipe
pſoluit peccando eſſe vitandū: ſ; po=
tius ſi facultas datur ꝓ iuſticia pferē=
dā. Ideo enī ſoluere potuit moriendo
pccā: q2 et mortuus eſt. et nō ꝓ pecca=
to. Hūc ille platonicus nō cognouit
eſſe pncipiū: nā cognoſceret purga=
toriū. Neq; enī caro principiū eſt aut
anima hūana: ſ; verbū p qd̄ facta ſūt
oīa. Nō ergo caro p ſeipam mūdat
ſed p verbū a quo ſuſcepta eſt: cū ver=
bū caro factū ē ꝛ habitauit in nobis.
Nam de carne ſua manducāda miſti=
ce loquēs. cū hij qui nō intellexerunt
offenſi recederēt dicētes. durus ē hic
ſermo quis eū poteſt audire: reſpon=
dit manētibꝰ ceteris. Spūs eſt q̄ vi=
uificat: caro aūt nō ꝓdeſt quicq̄. Prin
cipiū ergo ſuſcepta anima ꝛ carne: et
animā credētiū mūdat ꝛ carnē. Ideo
querētibꝰ iudeis quis eſſ; reſpondit
ſe eſſe pncipiū: qd̄ vtiq; carnales infir
mi peccatis obnoxij ꝛ ignorātie tene=
bris obuoluti. nequaq̄ pcipere poſſe=
mus: niſi ab eo mūdaremur atq; ſa=
naremur p hoc qd̄ eramus. et nō era=
mus. Eramus enī hoīes: ſ; iuſti nō era
mus. In illius aūt incarnacōe natura
hūana erat: ſ; iuſta nō peccatrix erat.
Hec eſt mediacō: qua manus lapſis
iacentibuſq; porrecta eſt. Hoc ē ſemē
diſpoſitū p angelos: in quoꝝ edictis
et lex dabatur. qua ꝛ vnus deus coli
iubebatᷣ: et hic mediator venturus ꝓ=
mittebatur. ¶ Ca. xxv.

Huius ſacramenti fide etiā iuſti
antiqui mūdari pie viuēdo po=
tuerūt nō ſolū anteq̄ lex ꝑplo hebreo
daretᷣ. neq; eis pdicator deus vel an=
geli defuerūt: ſ; ipſius q; legis tēpori=
bus. q̄uis in figuris rerū ſpūaliū ha
bere viderētur ꝓmiſſa carnalia ꝓpter
qd̄ vetus dicitᷣ teſtamentū. Nā et ꝓphe
te tūc erant p quos ſicut ꝛ p angelos
eadē ꝓmiſſio pdicata eſt: et ex illoꝝ
numero erat cuius tam magnā diui=
nāq; ſentētiā. de boni hūani fine pau=
lo ante cōmemoraui. Michi aūt adhe=
rere deo bonū eſt. In quo plane pſal=
mo duorū teſtamētoꝝ. que dicūtᷣ ve=
tus ꝛ nouū ſatis eſt declarata diſtin=
ctō. Propter carnales enī terrenaſ=
q; ꝓmiſſiones. cū eas impijs abūda
re pſpiceret dicit pedes ſuos pene fu=
iſſe cōmotos ꝛ effuſos i lapſū ꝓpemo
dū greſſus ſuos. tanquā fruſtra deo
ipe fuiſſ; cū ea felicitate quā de illo ex
ſpectabat cōtēptores eius florere p=
ſpiceret. ſeq; in rei huius inquiſicōne
laboraſſe. volentē cur ita eſſ; apphen=
dere donec intraret i ſanctuariū dei et
intelligeret in nouiſſima eoꝝ: qui fe=
lices videbātur errāti. Tūc eos intel
lexit in eo q2 ſe extulerūt ſicut dicit fu=
iſſe deiectos ꝛ defeciſſe ac piſſe ꝓpter
iniquitates ſuas totūq; illud culmen
tēporalis felicitatis. ita eis factū tan=
quā ſomniū euigilātis: qui ſe repente
inuenit ſuis q̄ ſomniabat fallacibus
gaudijs deſtitutū. Et qm̄ in hac terra
vel ciuitate terrena magni ſibi vide=
bātur: dñe inquit in ciuitate tua ima=
ginē illoꝝ ad nichilum rediges. Nō
huic tñ vtile fuerit. etiā ipa terrena nō
niſi ab vno vero deo querere in cuius
poteſtate ſūt oīa ſatis oſtēdit. vbi

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ait: velut pecus factus ſum apud te et
ego ſemꝑ tecum. Velut pecus dixit:
vtiqꝫ nõ intelligẽſ. Ea quippe a te de=
ſiderare debui que michi cũ impijs nõ
poſſunt eſſe cõmunia: quibus eos cum
abũdare cernerẽ. putaui me incaſſuꝫ
tibi ſeruiſſe: qñ illi hec haberent qui
tibi ſeruire noluiſſent. Tamẽ ego ſp
tecũ: quia etiã in taliũ rerũ deſiderio
deos alios nõ queſiui. Ac ꝑ hoc ſequi
tur. Tenuiſti manum dextere mee: in
volũtate tua deduxiſti me. et cũ glo=
ria aſſumpſiſti me. Tanq̃ ad ſiniſtrã
cuncta illa ꝑtineãt. q̃ abũdare apud
impios cũ vidiſſꝫ: pene colapſus eſt.
Quid enĩ michi eſt inquit ĩ celo. et a te
quid volui ſup terrã? Reprehẽdit ſeipm
iuſteqꝫ ſibi diſplicuit qꝛ cũ tã magnũ
bonũ haberet in celo qð poſt intelle=
xit. rem tranſitoriã. fragilẽ et quodã=
modo luteã felicitatẽ. a ſuo deo queſi=
uit in terra. Defecit inquit cor meũ et
caro mea. deus cordis mei: defectu vti=
qꝫ bono: ab inferioribꝫ ad ſupna. Vñ
in alio pſalmo dicitur. Deſiderat ⁊ de=
ficit anima mea ĩ atria dñi. Itẽm alio.
Defecit in ſalutarẽ tuũ aĩa mea. Tamẽ
cũ de vtroqꝫ dixiſſet id eſt de corde et
carne deficiente. nõ ſubiecit deus cor=
dis mei ⁊ carnis mee: ſed deus cordis
mei. Per cor quippe caro mũdatꝰ. Vñ
dicit dñs. Mũdate q̃ intus ſũt: et que
foris ſunt mũda erũt. Partẽ deinde
ſuã dicit ipm deũ: nõ aliquid ab eo: ſꝫ
ipm. Deus inquit cordis mei: et pars
mea deus in ſecula. Qð inter multa q̃
ab hoĩbꝫ eliguntur ipe illi placuerit
eligendus: qꝛ ecce inquit qui longe
ſe faciũt a te peribũt: ꝑdidiſti omnẽ q̃
fornicatur abs te: hoc eſt. qui multoꝝ
deoꝝ vult eſſe ꝓſtibulũ. Vnde ſeq=
tur illud propter qð cetera de eodeꝫ
pſalmo dicenda viſa ſũt. michi autẽ
adherere deo bonũ eſt: nõ longe ire.
nõ ꝑ plurima fornicari. Adherere aũt
deo tũc ꝑfectũ erit: cũ totũ qð liberan=
dũ eſt. fuerit liberatũ. Nũc vero fit illud
qð ſequitur: ponere in deo ſpem meã.
Spes enĩ que videtur nõ eſt ſpes. Qð
enĩ videt quis quid ſperat. ait apſs.
Si aũt qð nõ videmus ſperamus: ꝑ
patientiã exſpectamus. In hac autẽ
ſpe nũc conſtituti agamus qð ſequitꝰ:
et ſimus nos q̃ꝫ ꝓ modulo nr̃o angeli
dei id eſt nũcij eius adnũciãtes eius
volũtatẽ ⁊ gloriã. gratiãqꝫ laudãtes.
Vnde cũ dixiſſet ponere in deo ſpem
meã: ut annũciẽ inquit oĩes laudes
tuas in portis filie ſyon. Hec eſt glo=
rioſiſſima ciuitas dei. Hec vnũ deum
nouit ⁊ colit. Hanc angeli ſancti ad=
nũciauerũt qui nos ad eius ſocietatẽ
inuitauerũt. ciueſqꝫ ſuos ĩ illa eſſe vo=
luerũt: quibꝫ non placet ut eos cola=
mus tanq̃ nr̃os deos: ſꝫ cũ eis ⁊ illoꝝ
et nr̃m deũ: nec eis ſacrificemus. ſed
cũ ipſis ſacrificiũ ſimuſ deo. Nullo ita=
qꝫ dubitãte qui hec depoſita maligna
obſtinacõne cõſiderat oĩes immor=
tales beati qui nobis nõ inuidẽt. ne=
qꝫ enĩ ſi inuiderẽt eſſent beati: ſꝫ poti=
us nos diligũt ut ⁊ nos cũ ipſis beati
ſimus. plus nobis fauẽt plus adiu=
uant qñ vnũ deũ cũ illis colimus prẽꝫ
et filiũ. et ſpiritũ ſanctũ: q̃ ſi eos ipos
ꝑ ſacrificia coleremus. ¶ Ca. xxvi.

Neſcio quomõ quantũ michi vi=
detur amicis ſuis theorgis eru=
beſcebat porphirius: nã iſta utcũqꝫ
ſapiebat. Sꝫ cõtra multoꝝ deoꝝ cul=
tũ nõ deũ verũ libere defendebat: et an
gelos quippe alios eſſe dixit. qui de=
orſũ deſcẽdẽtes hominibꝫ theorgicis
diuina ꝓnũciẽt: alios aũt q̃ in terris
ea que pr̃is ſunt. et altitudinẽ eius ꝓ=
funditatẽqꝫ declarent. Nũ igitur hos
angelos quoꝝ miſteriũ eſt declara=
re volũtatẽ pr̃is credendũ eſt. velle
nos ſubdi: niſi eius cuius nobis ad=
nũciãt volũtatẽ? Vñ optĩe admonet

etiā ipſe platonicus. imitādos eos po-
tius ꝙ̄ inuocādos. Nō vtiqȝ debemus
metuē ne immoꝛtales ⁊ beatos vni deo
ſubditos nō eis ſacrificādo offenda
mus. Quod eni nō niſi vni vero deo debe-
ri ſciūt. cui ⁊ ipſi adherendo beati ſūt.
proculdubio neqȝ p ullā ſignificantē fi-
gurā neqȝ p ipſam rem q̄ ſacramentis
ſignificatur ſibi exhiberi volūt. Demo
nū eſt hec arrogātia ſupboꝝ atqȝ mi-
ſeroꝝ. a quib⁊ lōge diuerſa ē pietas
ſubditoꝝ deo. nec aliūde ꝙ̄ illi cohe-
rendo beatoꝝ: ad qd̄ bonū pcipien-
dū etiā nob̄ ſincera benignitate opoꝛ-
tet ut faueant: neqȝ ſibi arrogēt quo
eis ſubiciamur. ſȝ eū adnūciēt. ſb quo
eis ī pace ſociemur. Quid adhuc tre
pidas. o phe: aduerſus poteſtates et
veris ꝟtutib⁊ et veri dei munerib⁊ inui
das habē liberā vocē? Iam diſtrin-
xiſti angelos qui pr̄is annūciāt vo-
lūtatē: ab eis angelis qui ad theoꝛgi
cos homines neſcio qua deducti arte
deſcendūt. Quid adhuc eos hono-
ras ut dicas pnūciaē diuinas? Que tā-
dem diuina pnūciāt: qui nō volūtatē
pr̄is nūciāt? Nempe illi ſūt. quos ſa-
cris p̄cib⁊ inuidus alligauit. ne pſta
rent anime purgacōnē nec a bono ut
dicis purgare cupiētes ab illis vincu
lis abſolui. et ſue poteſtati reddi po-
tuerīt. Adhuc dubitas hec maligna
eſſe demonia. vel te fingis foꝛtaſſe neſ
cire: dū nō vis theoꝛgos offendere a
quib⁊ curioſitate deceptus iſta p nicō
ſa ⁊ inſana pmagno bn̄ficiō didiciſti.
Audes iſtā inuidiā nō potētiā ſȝ peſti
lentiā. et nō dicā dn̄am ſȝ qd̄ tu fateris
ancillā potius inuidoꝝ. iſto aere trā-
ſcenſo leuare ī celū. et inter deos vr̄os
etiā ſideros collocare vel ipſa qȝ ſidera
hijs oꝓprobrijs infamaē. ¶ Ca. xxvij.

Quāto hūanius ⁊ tolerabilius
conſectaneus tuus platonicus
apuleius errauit. qui tantūmō demo
nes a luna et infra oꝛdinatos. agitari
moꝛbis paſſionū mētiſqȝ turbelis. ho-
noꝛās quidē eos: ſȝ volēs nolens qȝ
confeſſus eſt: deos tñ celi ſupioꝛis ad
etherea ſpacia ptinētes. ſiue viſibiles
quos cōſpicuos lucere cernebat ſolē
ac lunā ⁊ cetera ibidē lumīa. ſiue inui-
ſibiles quos putabat ab omni labe
iſtaꝝ pturbacōnū q̄nta potuit diſpu-
tacōe ſecreuit? Tu autē hoc didiciſti
nō a platone ſȝ a chaldeis magiſtris
ut in ethereas vel empireas mūdi ſub
limitates. et firmamēta celeſtia extol-
leres vicia hūana. ut poſſent dij veſtri
theoꝛgis pnūciaē diuina quib⁊ diui-
nis te tamē p intellectualē vitā facis
altioꝛem: ut tibi videlicet tanꝙ̄ pho
theoꝛgice artis purgacōnes nequa-
ꝙ̄ neceſſarie videātur. ſȝ alijs eas tñ
impoꝛtes: ut hāc veluti mercedē red-
das mḡris tuis. ꝙ eos qui phari nō
poſſunt ad iſta ſeducis. q̄ tibi tanquā
ſuperioꝛū capaci eſſe inutilia cōfiteris
ut videlicȝ quicūqȝ a philoſophie ꝟ-
tute remoti ſūt. que ardua nimis atȝ
paucoꝝ eſt. te auctoꝛe theoꝛgos ho-
mies a quib⁊ nō quidē ī anima intel-
lectuali verū ſaltē ī aīa ſpūali purgē-
tur inquirāt: et qm̄ iſtoꝝ quos philo
ſophari piget incōpabiliter maioꝛ ē
multitudo. plures ad ſecretos ⁊ illici-
tos magiſtros tuos. ꝙ̄ ad ſcolas pla
tonicas venire cogātur. Hoc eni tibi
immūdiſſimi demones deos ethereos
ſe eſſe fingentes quoꝝum predicatoꝛ
et angelus factus es pmiſerūt: ꝙ in
anima ſpiritali theoꝛgica arte purga-
ti. ad pr̄em quidȝ nō redeūt ſȝ ſuper
aereas plagas inter deos ethereos
habitabūt: nō audit iſta. hoīm multi
tudo: ꝓpter quos a demonū dn̄atu li-
berādos xp̄us aduenit. In illo eni ha
bent miſericoꝛdiſſimā purgacōnē: et
mētis ⁊ ſpiritus ⁊ coꝛpis ſui. Propter
eā quippe totū hoīem ſine peccato ille

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ſuſcepit ut totũ quod conſtat homo a
peccatoꝝ peſte ſanaret: quẽ tu q̃ʒ vti-
nã cognouiſſes. eiq̃ʒ te potius. ꝙ vel
tue virtuti que hũana fragilis ꝛ infir-
ma eſt. vel pniciõſiſſime curioſitati ſa-
nandũ tutius cõmiſiſſes. Non enĩ te
decepiſſet: quem vr̃a ut tu ipe ſcribis
oracula. ſanctũ immortaleq̃ʒ confeſſa
ſũt. De quo etiam poeta nobiliſſimus
poetice quidẽ. quia ĩ alterius adum-
brata pſona: veraciter tñ ſi ad ipm re
feras dixit. Te duce ſi q̃ manẽt ſcele-
ris veſtigia noſtri: irrita ꝑpetuo ſoluẽt
formidine terras. Ea quippe dixit. q̃
etiã multũ pficientiũ in virtute iuſticie
poſſunt ꝓpter huius vite infirmitateʒ
et ſi nõ ſcelera. ſcelerũ tamẽ manẽ ve-
ſtigia: que nõ niſi ab illo ſaluatore ſa
nãtur: de quo iſte verſus expſſus eſt.
Nam vtiq̃ʒ nõ hoc a ſeipe dixiſſe vir-
gilius in egloge ipius quarto ferme
verſu indicat: vbi ait. Vltima cumei
iam venit carminis etas. Vnde hoc a
cumea ſibilla dictum eſſe incunctãter
apparet. Theorgi vero illi vel potius de
mões deoꝝ ſpecies figuraſq̃ʒ fingẽtes:
inq̃nãt potius ꝙ purgãt hũanũ ſpiri
tũ falſitate phãtaſmatũ. et deceptoria
vanaꝝ ludificacõne formaꝝ. Quo-
modo enĩ purgent hoĩs ſpiritũ: qui
immũdũ habẽt ꝓpriũ? Alioquĩ nullo
modo carminꝰ inmũdi hoĩes ligarent
ipmq̃ʒ inane bñficiũ qd pſtaturi vide
bãtur. aut metu pmerẽt: aut ſimili in-
uidẽtia denegarẽt. Sufficit ꝙ pur-
gacõne theorgica neq̃ʒ intellectualẽ
animã hoc eſt mentẽ nr̃am dicis poſſe
purgari: et ipam ſpiritalẽ id eſt nr̃e
anime partẽ mente inferiorẽ quã tali
arte purgari poſſe aſſeris. immortalẽ
tñ eternãq̃ʒ nõ poſſe hac arte fieri cõ
fiteris. Xpus aũt vitã ꝓmittit eter-
nã. Vñ ad eũ mũdus vobis quidem
ſtomachantibꝰ: mirãtibꝰ tñ ſtupenti-
buſq̃ʒ ocurrit. Quid ꝓdeſt ꝙ nega-

re nõ potuiſti errare hoĩes theorgica
diſciplina et ꝙ plurimos fallere per
cecã inſipientẽq̃ʒ ſentẽtiã. atq̃ʒ eſſe cer
tiſſimũ errorẽ. agẽdo et ſupplicando
ad principes angeloſq̃ʒ ꝓcurrere? Et
rurſũ quaſi ne operã pdidiſſe videa-
ris iſta dicẽdo. mittis hoĩes ad theor
gos: ut p eos anima ſpiritalis pur-
getur illoꝝ. qui nõ ſcd̃m intellectua-
lẽ animã viuũt. ¶ Ca. xxviij.

Mittis ergo hoĩes in errorẽ cer-
tiſſimũ. Neq̃ʒ hoc tantũ malum
te pudet. cũ virtutis et ſapiẽtie te pfi-
tearis amatorẽ: quã ſi vere ac fideliter
amaſſes. xpm dei virtutẽ ꝛ dei ſapiẽtiã
cognouiſſes: nec ab eius ſaluberrima
humilitate tumorẽ inflatus vane ſa-
pientie reſiluiſſes. Confiteris tñ ꝛ ſpiri-
talẽ animã ſine theorgicis artibus et
ſine theletis quibus fruſtra diſcẽdis
elaboraſti. poſſe continẽtie v̄tute pur-
gari. Aliqñ etiam dicis ꝙ thelete nõ
poſt mortẽ eleuãt animã ut iã nec eidẽ
ipi quã ſpiritalẽ vocas aliq̃d poſt hu
ius vite finẽ ꝓdeſſe videãtur: et tamẽ
verſas hec multis modis ꝛ repetis ad
nichil aliud quantũ exiſtimo niſi ut
taliũ quoq̃ʒ rerũ quaſi pitus appare-
as et placeas illicitaꝝ artiũ curioſis:
vel ad eas facias curioſos ipe. Sʒ bñ
eſt. ꝙ metuendã dicis hanc artem vel
legum piculiſ. vel ipius actõnis: atq̃ʒ
vtinã hoc ſaltẽ abs te miſeri audiant
et inde ne illic abſorbeãtur abſcedãt:
aut eo penitus nõ accedãt. Ignorã-
tiã certe et ꝓpter eã multa vicia p nul-
las theletas purgari dicis: ſʒ ſolũ pa-
tricũ noyn id eſt patrinã mentẽ ſiue
intellectuʒ: qui paterne eſt conſcius
volũtatis. Hũc aũt xpm eſſe nõ cre-
dis. contẽnis enĩ eũ ꝓpter corpus ex
femina acceptũ. et ꝓpter crucis oppro-
briũ: excelſam videlicet ſapiẽtiã ſpre
tis atq̃ʒ abiectis infimis. idoneus de
ſupioribꝰ carpere. At ille implet: qd

ꝓphete ſancti de illo veraciter p̄dixe-
rũt. Perdã ſapientiã ſapientũ: et pru-
dentiã prudentũ reprobabo. Nõ eni
ſuã ī eis p̄dita reprobat quã ipſe do-
nauit: ſ; quã ſibi arrogãt. qui non ha
bent ipſius. Vn̄ ɔmemorato iſto ꝓphe
tico teſtimonio: ſequitur ⁊ dic̄ aplus.
Vbi ſapiēs? Vbi ſcriba? Vbi ɔqui-
ſitor huius ſeculi? Nõne ſtultam fecit
deus ſapientiã huius mũdi? Nam qꝛ
in dei ſapiētia nõ cognouit mũdus p
ſapiētiã deũ: placuit deo p ſtulticiã p̄-
dicacõis ſaluos facere credētes: qm̄-
quidē iudei ſigna petũt ⁊ greci ſapiē
tiã querũt. Nos aũt inquit p̄dicamus
xp̄m crucifixũ. iudeis quidē ſcanda-
lũ gentibꝰ aũt ſtulticiã ipſis vero voca
tis iudeis et grecis. xp̄m dei v̄tutē et
dei ſapiētiã: qm̄ qd̄ ſtultũ ē dei ſapien-
tius eſt hoībꝰ. et qd̄ infirmũ eſt dei
fortius eſt hoībꝰ. Hoc quaſi ſtultũ
et infirmũ tanq̄ ſua virtute ſapientes
forteſq; contēnũt. Sꝫ hec eſt gratia q̄
ſanat infirmos: nõ ſuꝑbe iactãtes fal
ſam beatitudinē ſuã: ſed hũiliter poti-
us verã miſeriã ɔfitētes. ¶ Ca. xxix.

Predicas patrē ⁊ eius filiũ quē
vocas paternũ intellectum ſeu
mentē. et hoꝝ mediũ quē putamus
te dicere ſpm̄ ſanctũ: et more vr̄o ap-
pellas tres deos. Vbi etſi v̄bis indiſ-
ciplinatis vtimini videtis tamē qua-
litercũq;. et quaſi p quedã tenuis ima
ginacõis vmbracula quo intenduꝫ
ſit: ſ; incarnacõnē incõmutabilis filij
dei q̄ ſaluamur ut ad illa q̄ credimus
vel ex quãtulacũq; parte intelligim9
venire poſſimus non vultis agnoſcē.
Itaq; videtis utcũq; et ſi de lõginquo
etſi acie caligante patriã in q̄ manen-
dũ eſt: ſ; viã qua eundũ eſt nõ tenetiſ.
Confiteris tñ gratiã: qñquidē ad deũ
p virtutē intelligētie puenire paucis
dicis eſſe ɔceſſuꝫ. Nõ eni dicis paucis
placuit. vel pauci voluerũt: ſ; cũ dicis
eſſe conceſſum ꝓculdubio dei grãm.
nõ hoīs ſufficiētiã ɔfiteris. Vteris
etiã hoc v̄bo aptius vbi platonis ſen-
tētiã ſequens. nec ipſe dubitas in hac
vita hoīem nullo modo ad pfectō-
nē ſapientie puenire: ſcđm intellectũ
tñ viuentibꝰ om̄e qd̄ deeſt ꝓuidētia dei
et gratia. poſt hanc vitã poſſe ɔpleri.
O ſi cognouiſſes dei gratiã p ihesum
xp̄m dn̄m noſtrũ: ipſamq; eius incar-
nacõnē qua hoīs animã corpuſq; ſuſ-
cepit ſũmũ eſſe exemplũ grãe videre
potuiſſes. Sed quid faciã? Scio me
fruſtra loqui mortuo: ſed quantũ ad
te attinet. Quantũ aũt ad eos qui te
magnipendũt ⁊ te vel qualicũq; amo
re ſapientie vel curioſitate artiũ quas
nõ debuiſti diſcere diligũt. quos poti-
us in tua ɔpellacõne alloquor fortaſſe
nõ fruſtra: grã dei non potuit gratius
cõmendari q̄ ut ipſe vnicus dei filius
in ſe incõmutabiliter manēs induere
tur hoīe ⁊ ſpem dilectõis ſue daret
hoībꝰ hoīe medio. q̄ ad illũ ab homi
nibꝰ veniretur: qui tã longe erat im-
mortalis a mortalibꝰ. incõmutabilis
a ɔmutabilibꝰ. iuſtus ab impijs. bea-
tus a miſeris. Et quia naturaliter indi
dit nob ut btī immortaleſq; eſſe cupi-
amus: manēs beatus. ſuſcipiēſq; mor-
talē. ut nobis tribueret qd̄ amamus:
ꝑpetiēdo docuit ɔtēnere qd̄ timemus.
Sꝫ huic veritati ut poſſetis adquieſ-
cere humilitate opus erat: q̄ ceruici
veſtre difficillime pſuadē poteſt. Quid
enī incredibile dicitur. pſertī vobis
qui talia ſapitis. quibꝰ ad hoc credē-
dũ vos ipſos admonere debeatis: quid
inquã vobis incredibile dicitur. cum
dicit deus aſſumpſiſſe hũanã animã
et corpus. Vos certe tantũ tribuitis
anime intellectuali que anima vtiq;
hũana eſt: ut eã cõſubſtãtialē pater-
ne illi menti quē dei filiũ ɔfitemini fieri
poſſe dicatis. Quid ergo incredibile

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

eſt ſi aliqua vna intellectualis anima
modo quodā ineffabili ⁊ ſingulari ꝑ
multoꝝ ſalute ſuſcepta eſt? Corpus
vero aīe coherere ut homo totus et
plenus ſit· natura noſtra ipā teſte co-
gnoſcimus. Qđ niſi vſitatiſſimū eēt:
hoc ꝓfecto eſſet incredibilius. Facili
us quippe in fidem recipiēdū eſt· et ſi
hūanū diuino· et ſi mutabilē incōmu-
tabili· tn̄ ſpiritū ſpiritui: aut ut verbis
vtar que in vſum habetis incorporeū
incorporeo: q̄ corpus incorporeo co-
herere. An forte vos offendit· inuſita
tus corporis partus ex virgine? Neq̃
hoc debet offendē· imo potius ad pie
tatē ſuſcipiendā debet adducere: ꝙ
mirabilis mirabiliter natus ē. An ve-
ro ꝙ ipm̄ corpus morte depoſitū et in
melius reſurrectōne mutatū· iā incor
ruptibile neq̃ mortale in ſupna ſub-
uexit? Hoc fortaſſe credere recuſatis
intuētes porphiriū in hijs ipis libris.
ex quibꝰ multa poſui· quos de regreſ
ſu anime ſcripſit tam crebro p̄cipere
oē corpus eſſe fugiendū: ut anima
poſſit beata pmanere cū deo. Sꝫ ipſe
potius iſta ſentiens fuit corrigēdus:
p̄ſertim cū de aīa mūdi huius viſibi
lis et tam ingentis corporee molis· cū
illo tam incredibilia ſapiatis. Plato
ne quippe auctore animal eſſe dicitis
mūdū· et animal beatiſſimū: qđ vultis
eſſe etiam ſempiternū. Quomō ergo
nec vnquā ſoluetur a corpe· nec vnq̄
carebit btitudīe: ſi ut beata ſit anima
corpus ē oē fugiendū? Solem qꝫ
iſtum et cetera ſidera nō ſolū in libris
veſtris corpa eſſe fatemī· ꝙ vobiſcuꝫ
hoīes oēs ⁊ cōſpicere nō cunctātur
et dicere: verū etiā altiore ut putatis
peritia· hec eſſe animalia beatiſſima ꝑ-
hibetis ⁊ cū hijs corporibꝰ ſempiter-
na. Quid ergo eſt· ꝙ cū vobis fides
xp̄iana ſuadetur: tūc obliuiſcemī aut
ignorare vos fingitis quid diſputa-
re aut docere ſoleatis? Quid cauſe eſt
cur ꝓpter opiniōes veſtras quas vos
ipſi oppugnatis xp̄iani eſſe nolitis: ni-
ſi qꝛ xp̄us hūiliter venit ⁊ vos ſupbi
eſtis? Qualia ſanctoꝝ corpa in reſur
rectione futura ſint ſi poteſt aliquāto
ſcrupuloſius inter xp̄ianoꝝ ſcriptu-
rarū doctiſſimos diſputari: futura tn̄
ſempiterna mīme dubitamus: et talia
futura quale ſua reſurrectōne xp̄us
demōſtrauit exēplū. Sed qualiacū-
q̃ ſint: cū incorruptibilia ꝓrſus et im-
mortalia nichiloq̃ anime contēpla-
cōne qua in deū figit̃ impedientia ꝑdi-
centur· voſq̃ etiā dicatis eſſe in celeſti-
bus immortalia corpa immortaliter
beatorū: qđ eſt ꝙ ut beati ſimus oē
corpus fugiendū eſſe opinamī· ut fi-
dē xp̄ianā quaſi racōnabiliter fugere
videamī: niſi quia illud eſt qđ iterum
dico xp̄us humilis ē· vos ſupbi? An
forte corrigi pudet? Et hoc viciū nō
niſi ſupboꝝ ē. Pudet videlicet doctos
hoīes ex diſcipulis platonis fieri diſ-
cipulos xp̄i: qui piſcatorē ſuo ſpū do-
cuit ſapere ac dicere. In pńcipio erat
verbū: et verbū erat apud deū: et deus
erat v̄bū. Hoc erat in pńcipio apud
deū. Oīa ꝑ ipm̄ facta ſūt: et ſine ipo
factū eſt nichil. Qđ factū eſt ī ipo vi-
ta erat: et vita erat lux hoīm. Et lux in
tenebris lucet: et tenebre eam nō ꝯp-
henderūt. Qđ iniciū ſancti euāgelij
cui nomē ē ſcđm iohannē quidā pla
tonicus ſicut a ſancto ſene ſimplicia-
no q̄ poſtea mediolanēſi eccleſie p̄ſe-
dit epiſcopus ſolebamus audiē· au-
reis literis cōſcribendū et ꝑ omnes
eccleſias ī locis eminētiſſimis ꝓponē-
dū eſſe dicebat: ſed ideo viluit ſupbis
deus ille magiſter· qꝛ v̄bū caro factū
eſt ⁊ habitauit in nobis: ut parū ſit
miſeris ꝙ egrotāt niſi ſe in ipa etiam
egritudine extollāt· et de medicina q̄
ſanari poterāt erubeſcāt. Nō eni hoc

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

faciũt ut erigãtur: ſed ut cadẽdo gra
uius affligãtur. ¶ Ca. xxx.

Si poſt platonẽ aliquid emẽda=
re exiſtimãt indignũ: cur ipſe
porphirius nõnulla ⁊ nõ parua emẽ=
dauit? Nã platonẽ animã hoĩm poſt
mortẽ reuolui uſq; ad corpa beſtiaꝝ
ſcripſiſſe certiſſimũ eſt. Hanc ſentẽ=
tiã porphirij doctor tenuit ⁊ plotinꝰ
porphirio tñ iure diſplicuit. In hoĩm
ſane nõ ſua q̃ dimiſerãt: ſed in alia no
ua corpa redire hũanas aĩmas arbi
tratus ẽ. Puduit ſcilicet illud crede=
re ne mater fortaſſe filiũ in mulã reuo
luta vectaret: et nõ puduit hoc credẽ
vbi reuoluta mater ĩ puellã filio for=
ſitan nuberet. Quãto creditur hone=
ſtius qđ ſancti et veraces ãgeli docu=
erũt. qđ ꝓphete dei ſpiritu acti locuti
ſũt: q̃ ipſe quẽ venturũ ſaluatorẽ pre=
miſſi nũcij p̄dixerũt: qđ miſſi apli qui
orbem terrarũ euãgelio repleuerunt.
Quãto inquã honeſtius creditur re=
reuerti animas ſemel ad corpa ꝓpria
q̃ reuerti totiẽs ad diuerſa. Verũta=
mẽ ut dixi ex magna parte in hac o=
pinione correctus eſt porphirius ut
ſaltẽ in ſolos hoĩes hũanas aĩmas p̄=
cipitari poſſe ſentiret: beluinos autẽ
carceres euertere minime dubitaret. Di
cit etiã ad hoc deũ animã mũdo dediſ=
ſe: ut materie cognoſcẽs mala ad pa
trẽ recurreret: nec aliquãdo iam ta=
liũ polluta cõtagione teneretur. Vbi
et ſi aliq̃d incõueniẽter ſapit. magis
enĩ data eſt corpi ut bona faceret. nõ
enĩ mala diſceret ſi nõ faceret: in eo tñ
alioꝝ platonicoꝝ opinionẽ ⁊ non in
re parua emendauit. q̃ mundatã ab
oĩbꝰ malis animã. et cũ patre cõſti
tutã. nunq̃ iã mala mũdi huius paſ=
ſuram eſſe cõfeſſus eſt. Qua ſentẽtia
ꝓfecto abſtulit. quod eſſe platonicũ
maxiẽ phibetur. ut mortuos ex viuis.
ita viuos ex mortuis ſemp fieri: falſũ=
q; eſſe oſtẽdit. qđ platonice videtur
dixiſſe v̄gilius ĩ campos eliſios pur=
gatas animas miſſas. Quo noĩe tan=
quã p fabulã videtur ſignificari gau=
dia beatoꝝ. ad fluuiũ lethęũ euocari:
hoc eſt ad obliuionẽ p̄teritoꝝ ſcili=
cet immemores: ſupera ut cõuexa re=
uiſant. rurſus ⁊ incipiãt in corpa velle
reuerti. Merito diſplicuit hoc porphi
rio: qm̃ reuera credẽ ſtultũ eſt ex illa
vita que beatiſſima eſſe nõ poterit ni=
ſi de ſua fuerit eternitate certiſſima. de=
ſiderare animas corruptibiliũ corpo=
rũ labẽ. et inde ad iſta remeare: tan=
q̃ hoc agat ſũma purgacõ ut inq̇na
cõ requirat. Si enĩ q̄ pfecte mũdã=
tur hoc efficit. ut omniũ obliuiſcãtur
maloꝝ: malorũ aũt obliuio fac̃ cor=
porũ deſideriũ vbi rurſus implicẽtur
malis: ꝓfecto erit infelicitatis cauſa
ſũma felicitaſ. et ſtulticie cauſa pfectõ
ſapiẽtie. et immũdicie cauſa ſũma mũ=
dacõ: nec veritate ibi beata erit aĩma
q̃ diucũq; erit vbi oportet fallat̃ ut
beata ſit. Nõ enĩ beata erit niſi ſecura:
ut aũt ſecura ſit falſo putabit ſemper
ſe beatam fore: qm̃ aliqñ erit ⁊ miſera.
Cui ergo gaudẽdi cauſa falſitas erit:
quomõ de veritate gaudebit? Vidit
hoc porphirius: purgatamq; animã
ob hoc reuerti dixit ad prẽm. ne ali=
qñ iam maloꝝ polluta cõtagione te=
neatur. ¶ Ca. xxxi.

Falſo igitur a quibuſdã eſt pla=
tonicis creditus quaſi neceſſa=
rius orbis ille ab eiſdẽ abeũdi et ad
eadẽ reuertendi. Qđ etiã ſi verũ eſſ; q̃d
hoc ſcire ꝓdeſſet: niſi forte inde ſe no=
bis auderẽt p̄ferre platonici. quia id
nos ĩ hac vita iam neſciremus. quod
ipſi in alia meliore vita purgatiſſimi
et ſapiẽtiſſimi fuerãt neſcituri: et falſũ
credẽdo bñ futuri? Qđ ſi abſurdiſſi=
mũ ⁊ ſtultiſſimũ eſt dicere: porphirij
ꝓfecto eſt p̄ferẽda ſentẽtia. hijs qui

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

animarū circulos alternāte ſemp be-
atitudine et miſeria ſuſpicati ſūt. Qd̄
ſi ita eſt: ecce platonicus in melius a
platone diſſentit: ecce vidit qd̄ ille nō
vidit. Nec poſt talē ac tm̄ magiſtrū
refugit correpcōnē: ſ; homini ꝓpoſuit
veritatē. Cur ergo nō potius d̄imitati
credimus de hiis rebꝫ q̄s hūano in-
genio ꝑueſtigarē nō poſſumus: q̄ ani
mā q̄; ipam nō deo coeternā. ſ; creatā
dicit eſſe q̄ nō erat? Ut eni hoc plato
nici nollēt credere. hāc vtiq; cauſam
idoneā; ſibi videbātur afferre: q; niſi
q; ſemp antea fuiſſ;. ſempiternū dein-
ceps eſſe nō poſſet: quāq̄ et de mūdo
et de hiis quos i mūdo deos a deo fa-
ctos ſcribit plato. apertiſſime dicat eoſ
eſſe cepiſſe. et habē initiū finē. tn̄ non
eos habituroſ: ſ; p cōditoris potētiſſi
mā volūtatē i eternū pmāſuroſ eſſe p
hibeat. Verū id quō intelligāt inue-
nerūt: nō eſſe hoc videlic; tēporis ſ; ſb
ſtitucōis initiū. Sic eni inquiūt ſi pes
ex eternitate ſemp fuiſſ; i puluē ſemp
ei ſubeſſet veſtigiū. qd̄ tn̄ veſtigiū a cal
cante factū nemo dubitaret. nec alte
rū altero ꝑus eſſ; q̄uis alterū ab alte
ro factū eſſ; ſic inquiūt ⁊ mūduſ: atq; in
illo dij creati. et ſp fuerīt ſp exiſtēte q̄ fe
cit: et tn̄ facti ſūt. Nūquid ergo ſi aīa
ſemp fuit: etiā miſeria eius ſemp fuiſſe
dicēda eſt? Porro ſi aliquid i illa qd̄
ex eterno nō fuit eſſe cepit ex tēpore:
cur non fieri potuerit ut ipa ex tēpore
eſſ; q̄ antea nō fuiſſet? Deinde btitudo
q̄; eius poſt expimentū malorū firmi-
or et ſine fine māſura. ſicut iſte ſ̄fitet̄
ꝓculdubio cepit ex tēpore: tn̄ ſemper
erit. cū antea nō fuerit. Illa igit̄ omis
argumētacō diſſoluta ē: qua putatur
nichil eſſe poſſe ſine fine temporis niſi
qd̄ initiū nō hab; tēporis. Inuēta eſt
eni aīme btitudo: que cū initiū tēporiſ
habuerit: finē temporis nō habebit.
Quapropter ōme auctoritati hūana

cedat infirmitas: eiſq; beatis ⁊ immor
talibꝫ de vera religiōe credamus. qui
ſibi honorē non expetūt. quē deo ſuo q̄
etiā nr̄ eſt. deberi ſciunt: nec iubent ut
ſacrificiū faciamuſ. niſi ei tantūmō cu-
iuſ ⁊ nos cū illis ut ſepe dixi ⁊ ſepe dicē
dū eſt. ſacrificiū eſſe debemus: p eū ſa-
cerdotē offerendi. q̄ in hoīe quē ſuſ-
cepit. ſcd̄m quē et ſacerdos eſſe volu-
luit. etiā uſq; ad mortē ſacrificiū ꝓ no-
bis dignatus eſt fieri. ¶ Ca. xxxij.

Hec eſt religio q̄ vniuerſalē cōti-
net viā anime liberāde: qm̄ nul-
la niſi hac liberari poteſt. Hec eſt eni
quodāmodo regalis via q̄ vna ducit
ad regnū nō tēporali faſtigio nuta-
bundū: ſ; eternitatis firmitate ſecurū.
Cū aūt dicit porphirius i pmo iuxta
finē de regreſſu aīme libro. nondū re-
ceptū in vnā quandā ſectā q; vniuſa-
lem cōtineat aīme viā liberāde. vel a
phia veriſſima aliq̄. vel ab indorū mo
ribꝫ ac diſciplina. aut inductōne cal-
deorū. aut alia qualib; via. nondūq;
in ſuā noticiā eandē viā hiſtoriali co-
gnicōne platā: ꝓculdubio cōfitetur
eſſe aliquā: ſ; nondū in ſuā veniſſe no-
ticiā; Ita ei nō ſufficiebat. quicq̄d de
aīma liberāda ſtudioſiſſime didice-
rat: ſibiq; vel potius aliis noſſe ac tene
re videbat̄. Sentiebat eni adhuc ſi-
bi deeſſe aliquā preſtātiſſimā auctori
tatē: quā de re tanta ſequi oportebat.
Cū aūt dicit vel a phia veriſſima. aliq̄
nondū in ſuā noticiā ꝑueniſſe ſectā. q̄
vniuſalē cōtineat viā aīme liberāde
ſatis q̄ntū arbitror oſtēdit. vel eā phi
loſophiā in q̄ ipe philoſophatus eſt
nō eſſe veriſſimā: vel ea nō ꝯtineri talē
viā. Et quō poteſt iam eſſe veriſſima: q̄
nō ꝯtinet̄ hec via? Nā que alia via ē
vniuſalis aīme liberāde: niſi q̄ vniuer
ſe liberāt̄? Ac p hoc ſine illa nulla aīa
liberatur. Cū aūt addit ⁊ dicit. vel ab
inductōne chaldeorū. vel ab indorū

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

moribꝰ ac diſciplina. vel alia qualibet
via manifeſtiſſima voce teſtatur: neqꝫ
illis q̄ ab indis. neqꝫ illis q̄ a chaldeis
didicerat hāc vniuſalē viā anime li=
berāde cōtineri: et vtiqꝫ ſe a chaldeis
oracula diuina ſumpſiſſe quorū aſſi=
duā ꝯmemoracōꝫ facit tacere nō po=
tuit. Quā vult ergo intelligi aīe li=
berāde vniuſalē viā nondū receptaꝫ.
vel ex aliqua veriſſima phia. vel ex ea=
rū gentiū doctrinis. que magne velut
in diuinis rebꝰ habebātur ꝗꝛ plus apō
eos curioſitas valuit quorūqꝫ āgelo
rū cognoſcendoꝝ ⁊ colēdoꝝ: nōdūqꝫ
in ſuā noticiā hiſtoriali cognicōe p=
latā? Que nā iſta ē vniuſalis via: niſi
que nō ſue cuiqꝫ genti ꝓpria. ſꝫ vniū=
ſis gētibꝰ q̄ cōmunis eſſet diuinitus
impĉita eſt? Quā certe iſte homo nō
mediocri ingenio p̄ditus eſſe nō du=
bitat. Prouidēciaꝫ quippe diuinā ſine
iſta vniuſali via liberāde aīme genus
hūanū relinquē potuiſſe non credit.
Neqꝫ eni ait nō eſſe: ſed hoc tm̄ bonū
tantūqꝫ adiutoriū nōdū receptū: nō=
dū i ſuā noticiā eſſe platū. Nec mirū.
Tunc eni porphirius erat in rebus
hūanis qn̄ iſta liberāde aīme vniuſa=
lis via que nō eſt alia q̄ꝫ religio xpia
na. oppugnari pmittebatᷣ ab idoloꝝ
demonūqꝫ cultoribus regibuſqꝫ ter=
renis. ꝓpter aſſerendū et conſecrādū
martirū numerū hoc eſt teſtiū verita=
tis: p quos oſtēderetᷣ oīa corpalia
mala p fide pietatis ⁊ cōmendacōne
veritatis ēē tolerāda. Videbat ergo
iſta porphirius et p huiuſmōi pſecu=
cōes cito iſtā viam pitura. et ꝓpterea
nō eſſe ipam liberāde aīme vniuſaleꝫ
putabat: nō intelligēs hoc qḋ eū mo
uebat et qḋ in eius electōne ꝑpeti me=
tuebat: ad eius ꝯfirmacōnē robuſtio
rēqꝫ ꝯmendacōnē potius ptinē. Hec
eſt igitᷣ aīme liberāde vniuſalis via.
id eſt vniūſis gentibꝰ diuina miſera=
cōne cōceſſa: cuius ꝓfecto noticia ad
quoſcūqꝫ iā venit et ad quoſcūqꝫ ven=
tura eſt nec debuit nec debebit eis dici
quaē modo ⁊ quaē ſero. qm̄ mittētis cō=
ſiliū nō eſt hūano ingenio penetrabi
le: qḋ ſenſit etiā cū dixit. nondū rece=
ptū hoc donū dei ⁊ nōdū in ſuā noticiā
fuiſſe platū. Neqꝫ eni ꝓpterea verū nō
eſſe iudicauit: ꝗꝛ nondū in fidē ſuā re
ceptū fuerat. et in noticiā nondū pue=
nerat. Hec eſt inquā liberādoꝝ cre=
dentiū vniuſalis via: de qua fidelis a=
brahā diuinū accepit oraculū: in ſemi
ne tuo bn̄dicētur oīs gētes. Qui fu=
it quidē gēte chaldeus: ſꝫ ut talia ꝓ=
miſſa pciperet et ex illo ꝓpagaretᷣ ſe=
mē diſpoſitū p angelos i manū media
toris. in quo eſſet iſta liberāde anime
vniuerſalis via hoc ē oībꝰ gētibus
data: iuſſus ē diſcedē a terra ſua. et de
cognacōe ſua. et de domo patris ſui.
Tunc ipe p̄mitus a chaldeoꝝ ſupſti
cōne liberatus vnū verū deū ſequēdo
coluit: cui hoc etiā ꝓmittenti fideliter
credidit. Hec ē vniuſalis via: de qua
in ſancta ꝓphetia dictū eſt. Deus mi=
ſereatᷣ nr̄i ⁊ bn̄dicat nobis nos. illu=
minet vultū ſuū ſup nos: ut cognoſca=
mus in terra viā tuā: in oībꝰ gētibꝰ
ſalutaē tuū. Vnde tāto poſt ex abra=
he ſemine carne ſuſcepta: de ſeipo ait
ſaluator. Ego ſum via veritas ⁊ vita
Hec ē vniuerſalis via: de qua tāto an̄
ꝓphetatū eſt. Erit in nouiſſimis diebꝰ
manifeſtus mons dn̄i paratus i cacu=
mine montiū et extolletur ſup colles: et
venient ad eū vniuerſe gētes: et ingre
dientur nacōes multe ⁊ dicēt. Veni=
te aſcendamus i montē dn̄i. et i domū
dei iacob: et annūciabit nobis viā ſuā
et ingrediemur i eā. Ex ſion eni ꝓdi=
et lex: et verbū dn̄i ab ihruſalē. Via
ergo iſta nō eſt vnius gentis ſꝫ vniū=
ſarū gentiū ⁊ lex verbūqꝫ dn̄i nō in ſy=
on et ihruſalē remāſit: ſꝫ inde ꝓceſſit

ut ſe p vniuerſa diffunderet. Dn̄i ipe
poſt reſurrectõnē ſuã diſcipulis tre-
pidãtib9 ait. Oportebat impleri que
ſcripta ſũt in lege ⁊ ꝓphetis ⁊ pſalmiſ
de me. Tũc aperuit illis ſenſũ ut intel
ligerēt ſcripturas: et dixit eis. Quia
oportebat xp̄m pati et reſurgē a mor
tuis tercio die. et p̄dicari in noīe eius
penitēciã et remiſſionē peccatoꝝ per
oēs gētes: incipiētes ab iheruſalē.
Hec ē igit᷑ vniūſalis aīme liberande
via: quã ſancti ãgeli ſanctiq3 ꝓphete
prius in paucis hoīb9 vbi potuerũt
dei graciã repientib9. et maxime ī he-
brea gente cuius erat ipa quodãmo
do ſacrata reſpublica in ꝓphetacõe et
p̄nũciacõe ciuitatis dei. ex oīb9 gē-
tib9 ꝯgregãde et tabnaculo ⁊ tēplo
et ſacerdocio et ſacrificiis ſignificaue
rũt: et eloquiis quibuſdã manifeſtis
pleriſq3 miſticis p̄dixerũt. Preſens
aũt ī carne ipe mediator ⁊ beati eius
apl̄i iã teſtamēti noui grãm reuelan-
tes apcius indicarũt. q̄ aliquãto oc-
cultius ſupiorib9 ſũt ſignificata tēpo-
rib9. p etatũ generis hũani diſtribu-
cõne: ſicut ea deo ſapiēti placuit ordi-
naē. mirabiliũ operũ diuinorũ quoꝝ
ſupius pauca iam poſui ꝯteſtãtib9 ſi-
gnis. Nõ eni apparuerũt tantũmodo
viſiões angelice. et celeſtiũ miniſtro
rũ ſola verba ſonuerũt: verũ etiã homi-
bus dei v̄bo ſimplicis pietatis agen-
tib9. ſpūs immũdi de hoim corporib9
ac ſenſib9 pulſi ſũt: vicia corpis lan-
guoreſq3 ſanati: fera aīalia terraꝝ. et
aquarũ volatilia celi. ligna. elemēta.
ſidera. dīa iuſſa fecerũt. inferna ceſ-
ſerũt. mortui reuixerũt. Exceptis ipi9
ſaluatoris ꝓpriis ſingularibuſq3 mi
raculis maxīe natiuitatis ⁊ reſurrectõ
nis ī quoꝝ vno materne v̄ginitatis
tantũmõ ſacramentũ: in altero autē
etiã eoꝝ q̄ in fine reſurrecturi ſũt de-
mõſtrauit exēplũ. Hec via totũ hoīe3

mundat: et immortalitati mortalē ex
oīb9 quib9 conſtat partib9 p̄parat.
Ut eni nõ alia purgacõ ei parti q̄re-
ret᷑ quã vocat intellectualē porphiri
us alia ei quã vocat ſpiritalē. alia q̄ ipi
corpi. ꝓptea totũ ſuſcepit veraciſſimus
potentiſſimuſq3 mũdator atq3 ſalua-
tor. Preter hãc viã q̄ parti cũ hec futu
ra p̄nũciãtur. parti cũ facta nũciãtur.
nunq̄ generi hũano defuit: nemo li-
beratus ē: nemo liberat᷑: nemo libera-
bitur. Qđ aũt porphirius vniūſalem
viã aīe liberãde nondũ in ſuã noticiã
hiſtoriali cognicõne dicit eſſe platã:
quid hac hiſtoria vel illuſtrius inue
niri poteſt. q̄ vniūſũ orbē tanto apice
auctoritatis obtinuit vel fidelius in q̄
ita narrat᷑ p̄terita. ut futura etiã p̄dica
tur: Quorũ multa videmus impleta: ex
q̄b9 ea q̄ reſtant ſine dubio ſperamus
implēda. Nõ eni p̄t porphirius vel q̄-
cũq3 platonici etiã in hac via q̄i ter-
renarũ rerũ. et ad vitã iſtã mortalē p
tinētiũ. diuinacõnē p̄dicacõnēq3 ꝯtē-
nē: qđ merito in aliis vaticinacõib9. et
quorũlibet modorũ vel artiũ diuina-
cõib9 faciũt. Negant eni hec vel ma-
gnorũ hoim. vel magnũ eſſe penden-
da. Et recte. Nã vel inferiorũ fiũt p̄ ſen
ſione cauſaꝝ. ſicut arte medicīe qui-
buſdã ãnecedētib9 ſignis plurime euē
ture valitudines p̄uidētur: vel immũ-
di demões ſua diſpoſita facta p̄nũci-
ant quorũuis. et in mētib9 ac3 cupidi-
tatib9 iniquorũ ad quecq3 ꝯgruētia fcã
ducēdis quodãmõ ſibi vendicãt. etiã
materiã infimã fragilitatis humane.
Nõ talia ſancti hoīes in iſta vniūſali
aīarũ liberãdaꝝ via gradiētes. tanq̄
magica ꝓphetare curarũt: q̄uis ⁊ iſta
eos nõ fugerint et ab eis ſepe p̄dicta
ſint. ad eorũ fidē faciēda q̄ mortaliu3
ſenſib9 nõ poterãt intimari. nec ad ex
pimentũ celeri facilitati pduci: ſ3 alia
erãt vere magna atq3 diuina. q̄ q̄ntũ

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

dabatur·cognita dei volūtate futura
nūciabāt. Xp̄us quippe in carne ven-
turus ⁊ q̄ in illo tā clara pfecta ſūt· at-
q3 i eius noīe impleta·penitētia hoīm
et ad deum ꝯuerſio volūtatū·remiſſio
peccatorū·gr̄a iuſticie·fides piorū·et
p vniuſū orbē i verā diuinitatē mltitudo
credētiū·culture ſimulacrorꝝ·demo-
nūq3 ſubūſio· et tēptacōibꝫ exercitacō·
ꝓficiētiū purgacō·et liberacō ab om̄i
malo·iudicij dies·reſurrectō mortuo
rū·ſocietatis impiorꝝ eterna dānacō
regnūq3 eternū glorioſiſſime ciuta-
tis dei·ꝯſpectu eius immortaliter pfru
entis: in huius vie ſcripturis p̄dicta
atq3 ꝓmiſſa ſunt: quorū tā multa im-
pleta cōſpicimus·ut recta pietate fu-
tura eſſe cetera ꝯfidamus. Huius vie
rectitudinē uſq3 ad deū videndū·eiq3
in eternū coherendū·in ſanctarū ſcri-
pturarꝝ q̄ p̄dicatur atq3 aſſerit veri-
tate quicūq3 non credūt ⁊ ob hoc nec
intelligunt: oppugnare poſſunt: ſed
expugnare non poſſunt. Quapro-
pter in decem iſtis libris et ſi minus
q̄ nonnullorꝝ de nobis exſpectabat in-
tentio: tn̄ quorūdā ſtudio q̄ntū verus
deus et dn̄s adiuuaē dignatus ē ſa-
tis fecimus: refutādo ꝯtradictōes im-
piorū q̄ cōditori ſancte ciuitatis de q̄
diſputaē inſtituimus deos ſuos p̄fe-
rūt. Quorū decē librorū quīq3 ſupiores
adūſus eos ꝯſcpti ſūt·q̄ ꝓpter bona vi
te huius deos colēdos putāt: qnq3 aūt
poſteriores adūſus eos·q̄ cultū deorꝝ
ꝓpter vitā q̄ poſt mortē futura ē ſuā-
dā exiſtimāt. Deinceps itaq3 velut in
p̄mo libro polliciti ſumus·de duarꝝ ci-
uitatū q̄s i hoc ſeculo ꝑplexas diximꝰ
inuicēq3 pmixtas exortu ⁊ ꝓcurſu ⁊ de-
bitis finibꝫ: qđ dicēdū arbitror q̄ntū
diuinitus adiuuabor expediā.

Explicit liber decimus.
Incipiūt capitula libri·xi·

i De ea parte opis qua duarꝝ
ciuitatū id eſt celeſtis ac ter-
rene inicia ⁊ fines incipiūt de-
mōſtrari.

ij De cognoſcendo deo: ad cuiꝰ
noticiā nemo hoīm puenit: ni-
ſi p mediatorē dei ⁊ hoīm hoīe3
ihesū xp̄m.

iij De auctoritate canonice ſcri-
pture: diuino ſpū condite.

iiij De ꝯdicōne mūdi: q̄ nec intē-
poralis ſit nec nouo dei ordina
ta ꝯſilio: quaſi poſtea voluerit
qđ antea noluerit.

v Tā nō eſſe cogitādū de infini
tis tp̄m ſpacijs an̄ mundū: q̄
nec de infinitis locorꝝ.

vi Creacōis mūdi tēporū vnū
eſſe p̄ncipiū: nec aliud alio p̄-
ueniri.

vij De qualitate p̄morū dierꝝ: q̄
anteq̄ ſol fieret veſperā ⁊ ma-
ne tradūtur habuiſſe.

viij Que qualiſue intelligēda ſit
dei requies q̄ poſt opa ſex die
rū requieuit in ſeptimo.

ix De angelorꝝ ꝯdicōe q̄d ſcd̄m
diuina teſtimonia ſentiendū ſit.

x De ſimplici ⁊ incōmutabili tri
nitate p̄ris ⁊ filij ⁊ ſpūs ſancti
vnius dei·cui non eſt aliud q̄-
litas aliud ſubſtātia.

xi An eius btūdinis quā ſancti
angeli ab inicio ſui ſp habue-
rūt etiā illos ſpūs q̄ in veritate
non ſteterūt participes fuiſſe
credendū ſit.

xij De ꝯpacōne btūdinis iuſto
rū necdū tenentiū ꝓmiſſionis
diuine p̄miū: et p̄morū in padi-
ſo hoīm an̄ peccatū.

xiij An ita vnius felicitatis om̄es
angeli ſint creati: ut neq3 lap
ſuros ſe poſſent noſſe q̄ elapſi
ſunt: et poſt ruinam labentiū

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf